

GCOMS

Global Campaign on
Military Spending

MANUAL

www.gcoms.org
coordination.gcoms@ipb.org

The Global Campaign on Military Spending (GCOMS) is an international campaign promoted by the International Peace Bureau and coordinated by the Delàs Center of Studies for Peace since 2017.

Centre Delàs d'Estudis per la Pau
Carrer Erasme de Janer 8, entresol, despatx 9
08001 Barcelona
T. 93 441 19 47
www.centredelas.org
info@centredelas.org

Global Campaign on Military Spending Handbook is a project done by Delàs Centre of Studies for Peace in collaboration with International Peace Bureau with the support of Institut Català Internacional per la Pau (ICIP)

Autors:

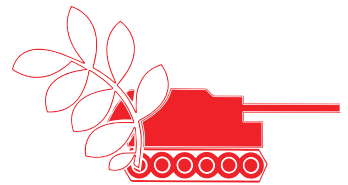
Pere Brunet
Jordi Calvo
Zoe Dubois
Nina Krotov

Barcelona, febrer 2018

Disseny: Esteva&Estêvão

Fotos de coberta: Selfie Campaign poster, GDAMS 2017

ÍNDIX

INTRODUCCIÓ	5
1. EL PROBLEMA DE LA DESPESA MILITAR	7
1.1 Quant es gasta al món en allò militar?.....	7
1.2 La despesa militar i el complex militar-industrial	10
1.3 Despesa militar en front al Desenvolupament sostenible i necessitats humanes.....	16
1.4 Despesa militar vs. Seguretat.....	20
2. DESPESA MILITAR: DEFINICIONS I MESURES	24
2.1 Perquè mesurar milex	24
2.2 Com definir, entendre i mesurar la despesa militar ...	26
2.3 Diverses aproximacions / definició de la despesa militar (MILEX)	33
3. LA CAMPANYA GCOMS	50
3.1 Quins són els objectius de la campanya GCOMS?	50
3.2 Qui som nosaltres?	51
3.3 Com està coordinada la GCOMS?	52
3.4 Quan es duen a terme les accions de la campanya GCOMS?	53
3.5 Com puc involucrar-me amb GCOMS?	56
4. ESTRATÈGIES DE DESENVOLUPAMENT PER A LA CAMPANYA DE GCOMS	57
4.1 Observacions inicials	57
4.2 Maneres per advocar en contra de la despesa militar ...	63
ANNEXOS	77
Annex 1: com construir la teva estratègia comunicativa ..	77
Annex 2: com construir una campanya de sensibilització .	82
Annex 3: exemple d'una carta per enviar als parlamentaris	83

INTRODUCCIÓ

*"The world is over-armed
and peace is underfunded."
El món està "sobre armat"
i la pau disposa de pocs recursos.*

Ban Ki-Moon, Secretari General de la ONU

Aquest document és un manual per a activistes disposats a prendre partit amb l'objectiu de reduir la despesa militar mundial. Forma part del material per a la campanya GCOMS del *International Peace Bureau*, IPB.¹ GCOMS, o Campanya Global sobre la Despesa Militar, es va fundar el desembre de 2014 per a convertir els Dies Globals d'Acció (GDAMS en anglès), que es van iniciar el 2011, en una campanya anual. L'objectiu principal és reduir la despesa militar global gràcies a la cooperació de moltes organitzacions de la societat civil. Avui en dia, més de 100 organitzacions de 35 països diferents s'han unit a la campanya.

De fet, la campanya va començar al 2005 quan el IPB va introduir el seu programa, "Desarmament per un desenvolupament sostenible" (D por D), que va ser dissenyat per a dirigir la preocupació pública, generalitzada, cap a la elevada despesa militar global actual, i la evidència de que totes les armes - tant les devastadores armes de destrucció massiva com les utilitzades de forma regular (armes lleugeres, bombes de dispersió, mines terrestres, etcètera) - impedeixen seriosament el desenvolupament sostenible. Donat que diversos conflictes en el món durant la dècada passada han demostrat que les solucions militars no són útils en l'intent de establir la pau en el món sencer, el IPB advoca per la reducció dels pressupostos de defensa i l'adopció d'un enfocament de "seguretat humana".

1. El International Peace Bureau se dedica a la visió de un Mundo Sin Guerra: <http://www.ipb.org/who-we-are/>

Els punts centrals de la campanya són la despesa militar i social. Els diferents conceptes relacionats amb aquests termes es discuteixen amb més detall al llibre *Warfare or Welfare?*,² així com també al llibre següent, *Whose Priorities?*.³ Els dos llibres aporten exemples de campanyes creatives d'ONGs i d' altres organitzacions de la societat civil que s'han ocupat d'aquests temes.

La primera part d'aquest Manual és una introducció al problema de la despesa militar. Es presenten dades globals recents per a subratllar la magnitud del problema, es discuteix la connexió entre la despesa militar i el complex militar-industrial, i es mostra l' alternativa bàsica entre la despesa militar i les necessitats humanes bàsiques relacionades amb el desenvolupament sostenible. La despesa militar també es debat en un marc de seguretat.

A la segona part, es presenten i discuteixen algunes definicions precises sobre la despesa militar (Milex). Es mostra que la despesa militar sempre és més gran que les xifres presentades pels estats i aliances internacionals com l' OTAN, a causa d'elements pressupostaris ocults. De totes maneres, no existeix una definició universalment acceptada del Milex, i aquest és un fet que fa molt difícil dur a terme anàlisis fiables sobre la seva evolució, estructura i tendències.

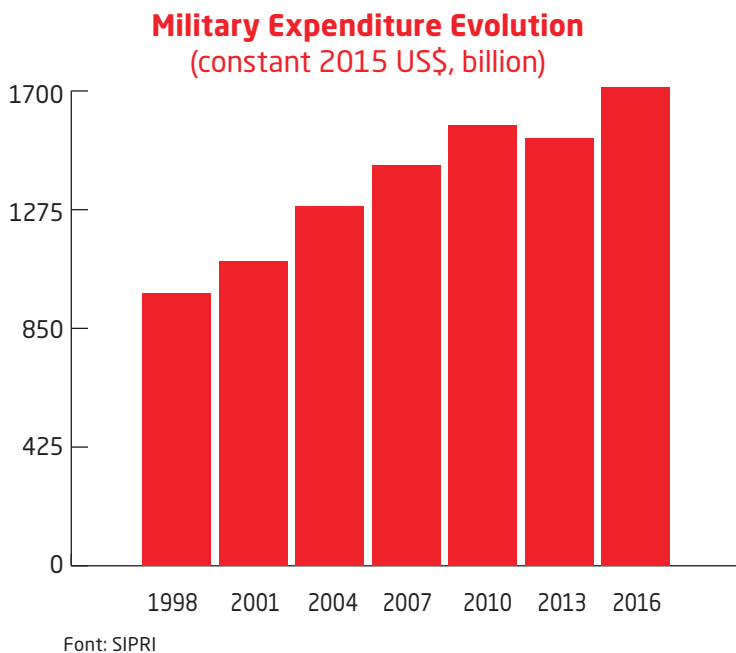
La tercera part del Manual presenta la campanya GCOMS, tal i com es documenta a la seva pàgina web, <http://demilitarize.com>. Finalment, l' última part d'aquest document inclou alguns consells, idees i inspiració per a fer campanya per la reducció de la despesa militar en el marc del GCOMS, presentant un compendi de diverses estratègies, relacionades amb accions de conscienciació pública, *lobbying* a polítics i altres càrrecs de poder, campanyes *online*, cobertura dels mitjans i generació de xarxes de contactes.

2. *Warfare or Welfare?* - IPB: <http://www.ipb.org/books/warfare-or-welfare/> [el significado en castellano es 'Guerra o Bienestar?']

3. *Whose priorities?* - IPB: <http://www.ipb.org/wp-content/uploads/2007/12/Whose-Priorities.pdf> [el significado en castellano es 'Prioridades de quién?']

1. EL PROBLEMA DE LA DESPESA MILITAR

1.1 QUANT ES GASTA AL MÓN EN ALLÒ MILITAR?

Els nivells mundials de despesa militar han augmentat de forma constant en els últims anys. Al 2016, la despesa militar mundial va augmentar a **1686 mil milions de dòlars** en comparació als **1088 mil milions** de 2001, segons dades del SIPRI.⁴ Una part d'aquestes dades es mostren a la taula de sota. Amb un augment del 0,4% en termes reals al 2015, la despesa militar total va representar el 2,2% del PIB al 2016, lo qual significa 227 dòlars per persona.⁵

4. De la base de datos del SIPRI, las cantidades se expresan en dólares (de EEUU) en precios constantes y tipos de cambio de 2015: <https://www.sipri.org/databases/milex>

5. SIPRI, « Trends in World Military Expenditure, 2016 », Abril de 2017, <https://www.sipri.org/sites/default/files/Trends-world-military-expenditure-2016.pdf>

Military Expenditure 2016 versus 2015 of the 15 main military budgets

2016 Rank	2015 Rank	Country	USD Billions	Variation 2015-16
1	1	USA	611	-4.8
2	2	China	215*	118
3	3	Russia	69.2	87
4	4	Saudi Arabia	63.7*	20
5	5	India	55.9	54
6	6	France	55.7	2.8
7	7	UK	48.3	-12
8	8	Japan	46.1	2.5
9	9	Germany	41.1	6.8
10	10	South Korea	36.8	35
11	11	Italy	27.9	-16
12	12	Australia	24.6	29
13	13	Brazil	23-7	18
14	14	United Arab Emirates	22.8*	123
15	15	Israel	18	19
Total	Top15		1.360	
Total	Worldwide		1.686	14

Source: SIPRI

La taula mostra els 15 països que més diners van dedicar a la despesa militar al 2016, també mostrant el seu rang del any anterior (2015). Els països es mantenen estables, amb molts pocs canvis en el seu ordre relatiu. Les xifres s'han estimat en tres casos: Xina, Aràbia Saudita i els Emirats Àrabs Units (marcats amb un asterisc). La seva despesa militar total del 2016 (segons dades del SIPRI) es dona en milers de milions de dòlars estatunidencs, utilitzant els tipus de canvi del mercat.

La taula mostra que la quantitat dels 15 països que més gasten en el món suma 1360 mil milions de dòlars, que representa el 81% de la despesa total mundial de 1686 mil milions de dòlars al 2016 (ref 3), mentre que la resta dels països del món representen el 19% restant del Miled total global. La taula mostra també l'increment/disminució

per país respecte el 2015. Hi ha un gran augment a la Xina i als Emirats Àrabs Units, mentre que Itàlia, Regne Unit i els Estats Units mostren lleugeres disminucions. De totes maneres, el Mílex Global va augmentar un 14% entre 2015 i 2016.

La despesa militar dels EUA de 611 mil milions de dòlars al 2016 va ser més d'un terç (36%) de la despesa militar mundial. Això es gairebé tres cops el nivell de despesa de la Xina, que ocupa el segon lloc. La despesa d'Amèrica del Nord (Canadà i EUA) al 2016 va ser de 626 mil milions, fet que representa el 90% de la despesa total del continent americà (ref3). La despesa militar d'Europa va representar el 20% de la despesa militar mundial de 2016 (334 mil milions). La xifra representa un augment del 2,8% en comparació al 2015. Quatre dels quinze països que més gasten en allò militar en el món - França, Regne Unit, Alemanya i Itàlia en ordre de classificació - representen un 10% de la despesa militar mundial (ref3). La despesa militar a l'Àsia i Oceania va ascendir a 450 mil milions al 2016, un augment del 64% entre 2007 i 2016. La Xina va tenir la despesa militar més alta de la regió: s'estimen un 2015 mil milions de dòlars, o el 48% de la despesa regional.⁶ Per un altre costat, la despesa militar a l'**Àfrica** en el seu conjunt va caure un 1,3% fins els 37.000 milions al 2016. No obstant, la despesa total a l'Àfrica segueix sent un 48% més alta que al 2007.

La despesa militar és especialment alta a l'Orient Mitjà. Oman va tenir la càrrega militar més alta del món, el 17% del seu PIB, seguida d'Aràbia Saudita amb el 10%. Israel va ser el 15è país que més gasta en despeses militars més gran del món al 2016. Les seves despeses van créixer un 19% entre el 2007 i el 2016 fins els 18 mil milions, xifra que no exclou al voltant d'uns 3,5 mil milions en ajuda militar dels EUA. Per la seva part, Turquia va augmentar la seva despesa militar en un 9,7% entre el 2007 i el 2016.⁷

Contràriament, en contrast amb la quantitat massiva de diners invertits en guerres i armament, **"molts estats no aconseguen augmentar**

6. SIPRI, « Trends in World Military Expenditure, 2016 », Abril de 2017, *op.cit*

7. SIPRI, « Trends in World Military Expenditure, 2016 », Abril de 2017, *op.cit*

la seva ajuda al desenvolupament al estranger fins els objectius de l' ONU del 0,7% del PIB, ni fer front eficaçment als seus reptes de desenvolupament econòmic i social".⁸

Segons un informe de l' OCDE del 2016,⁹ la comunitat global aporta anualment **uns 135 mil milions de dòlars en ajuda oficial al desenvolupament (AOD)**...mentre que s'han destinat **1686 milers de milions de dòlars en despesa militar** aquest any. Les xifres de despesa militar dels països que gasten més són, per tant, molt més altes que les seves despeses en ajudes al desenvolupament. Per exemple, "al 2010, el pressupost d'ajuda al exterior dels Estats Units representava només el 4% de la seva despesa militar. La Xina, la Índia i el Brasil van gastar cada un el equivalent aproximadament al 1% de la seva despesa militar en ajuda i, en el cas de Rússia, és inclús menys de l'1%. Les proporcions per el Regne Unit (20%), França (22%), Japó (18%) i Alemanya (29%) semblen molt millors, però encara demostren que preparar-se per a la guerra és més atractiu que invertir en el desenvolupament sostenible i promoure la pau. Al fixar-nos en els costos dels sistemes d'armes específics en comparació amb projectes de desenvolupament, els números parlen per sí mateixos. Per exemple, pel preu d'un portaavions (5 mil milions de \$), un àrea tres cops més gran que Costa Rica podria reforestar-se a l'Amazones (300\$ per hectàrea). O pel cost d'un tanc de combat (780,000\$), 26.000 persones podrien ser tractades de malària (30\$ per persona)".¹⁰

1.2 LA DESPESA MILITAR I EL COMPLEX MILITAR-INDUSTRIAL

Tot i que es refereix als "recursos financers públics dedicats pels governs a allò militar",¹¹ la despesa militar va molt més enllà de la **políti-**

8. IPB, « Opportunity Costs: Military Spending And The UN's Development Agenda », Novembre 2012, <http://www.ipb.org/wp-content/uploads/2017/03/document.pdf>

9. OCDE, « Development Co-operation Report 2016 : The Sustainable Development Goals as Business Opportunities », 2016, <http://dx.doi.org/10.1787/dcr-2016-en>

10. IPB, « Opportunity Costs: Military Spending And The UN's Development Agenda », Novembre 2012, *op.cit*

11. SIPRI, 11 Enero 2017: Dr Sam Perlo-Freeman, « Monitoring military expenditure » <https://www.sipri.org/commentary/topical-background/2017/monitoring-military-expenditure>

ca. També es refereix a l' **indústria militar/de defensa** - que inclou a totes les companyies que produeixen armes, equips i tecnologies militars, i que proporcionen una gama de serveis relacionats per als governs - així com als **exèrcits**. En altres paraules, la despesa militar cau dins d'un gran ecosistema interconnectat: no hi ha despesa militar sense voluntat política per mantenir i augmentar la capacitat militar d'un país i sense producció militar, així com no hi ha producció militar sense personal militar, i viceversa. Això constitueix el que s'anomena el complex militar-industrial o el "complex militar-industrial polític"¹² - que consisteix en una estructura i una porta giratòria entre "la indústria militar, l'alt rang del exèrcit, la política i els grups de finançament que es beneficien de la defensa."¹³ Aquesta visió multinivell és, per tant, crucial per a la correcta comprensió del tema, i cal tenir-la en compte al elaborar estratègies eficaces de *lobbying* i campanyes de sensibilització.

El complex Militar-Industrial no és un concepte nou. Ja va ser utilitzat al 1961 per Dwight Eisenhower en els seu discurs de comiat com president del Estats Units.¹⁴ Designa una aliança informal entre l'exèrcit i l' indústria armamentista. El factor determinant de les aliances florecents entre els governs i el complex Militar-Industrial és que ambdues parts es beneficien: els governs i els militars obtenen més armes de guerra, mentre que l' indústria militar se li paga i pot pressionar als governs amb major influència. Després, els governs reben incentius per augmentar el pressupost militar del pròxim any, un procés que es retro alimenta i genera més i més comerç d'armes i ingressos. Sorprenentment, aquest és un mecanisme amb una autodinàmica que és en la seva majoria independent dels conflictes reals del món: és impulsat per els ingressos econòmics.

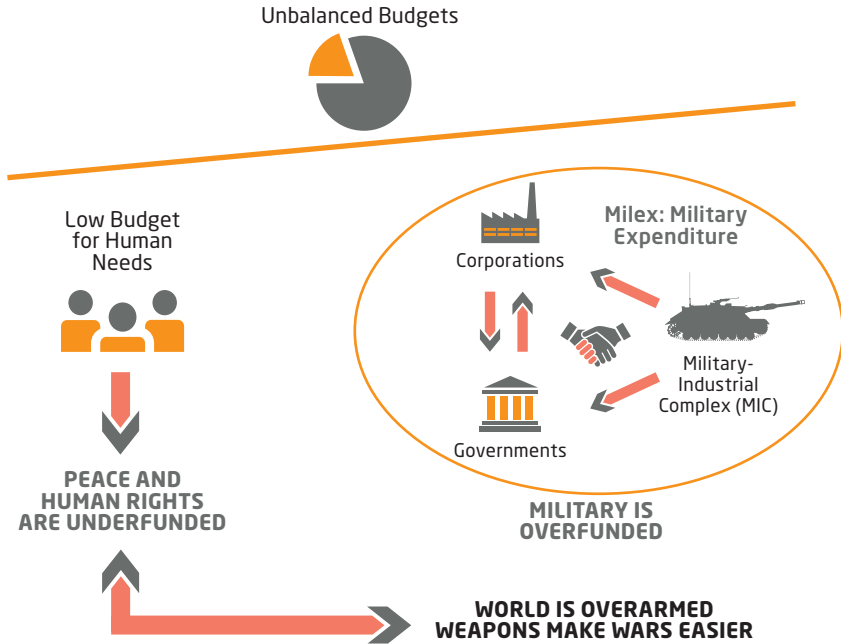
Tot i que la quantitat total de diners dels pressupostos nacionals és li-

12. IPB, « Whose priorities? A guide for campaigners on military and social spending », IPB, 2007, p.17 < <http://www.ipb.org/wp-content/uploads/2007/12/Whose-Priorities.pdf> >

13. Pere Ortega and Camino Simarro, « El Complejo Militar-Industrial », Informe 12, Centre Delàs d'Estudis per la Pau, 23 Abril, 2012 < <http://www.centredelas.org/en/publicacions/reports/2318-report-12-the-military-industrial-complex> >

14. <http://www.history.com/this-day-in-history/eisenhower-warns-of-the-military-industrial-complex>

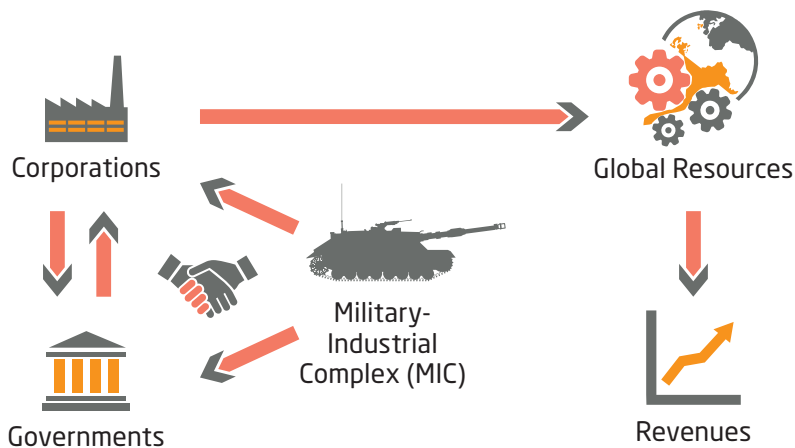
mitada, la forma amb què es distribueix mostra les prioritats del govern. Augmentar el pressupost militar proporciona més diners al complex militar-industrial, fent-lo més poderós i **inflant el mercat global amb més i més armes** mentre es limita la **quantitat de fons que podrien cobrir les necessitats humanes**:

L'augment de l'activitat del conflicte Militar-Industrial resulta en **més armes** en tots els països, incloent les regions en conflicte i els països que no respecten els dret humans. I l'experiència de les últimes dècades ens diu que existeix una **correlació positiva entre el número d'armes disponibles i el nombre de conflictes violents**. Com indica el SIPRI, "les tensions i els conflictes tenien lloc en extenses zones del món al 2016, i aquests sovint tenien vincles directes amb adquisicions d'armes de l'exterior"¹⁵. Les armes faciliten les guerres, i les víctimes de les guerres modernes són en la seva majoria civils.

15. SIPRI Yearbook 2016: <https://www.sipri.org/sites/default/files/2017-09/yb17-summary-eng.pdf>

No obstant, l' influència del Complex Militar-Industrial no acaba amb el comerç d'armes. Ajuda a perpetuar un sistema més ampli de desigualtat, pobresa, explotació i abús. De fet, el Complex Militar-Industrial és l' eina que ara utilitzen les corporacions i governs per assegurar els seu poder i els seus ingressos, en detriment de les necessitats i els drets humans. Nick Buxton i Ben Hayes ho argumenten molt bé en un llibre recent del TNI titulat *The Secure and the dispossessed*.¹⁶ Durant les últimes tres dècades, s'ha produït una inversió: mentre que en el passat, governs i militars regulaven les corporacions, avui en dia, les companyies transnacionals són les que dirigeixen les decisions de molts governs. Les corporacions (la majoria d'elles transnacionals i ubicades a països del Nord, com companyies d'energies fòssils, aigua, aliments, indústria, internet i altres, però també organitzacions financeres) demanen protecció als governs; i els governs **prioritzen els interessos de les corporacions per sobre de les necessitats de les persones**, utilitzant el seu poder militar per assegurar, per exemple, l' extracció i el transport de recursos. Com a tal, les corporacions continuen extraient recursos de la terra del sud global d'una manera no sostenible amb l'objectiu bàsic d'augmentar els ingressos, mentre que les comunitats locals es tornen cada cop més pobres.

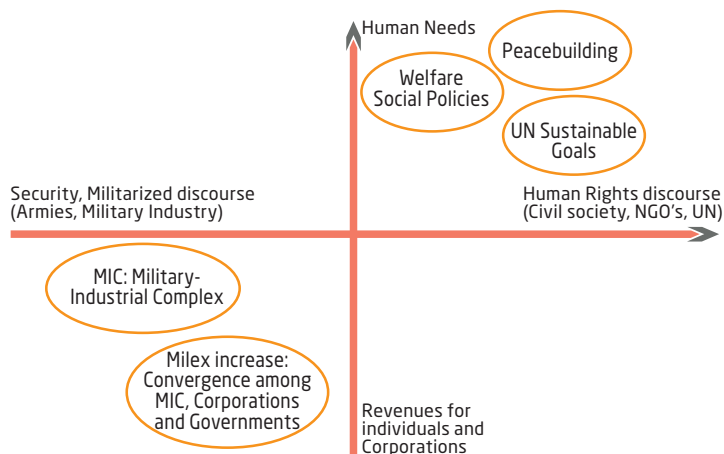
16. The Secure and the Dispossessed (TNI, Nick Buxton and Ben Hayes, Eds., page 242) : <https://www.tni.org/en/publication/the-secure-and-the-dispossessed>

Durant les últimes dècades, els interessos privats han prevalgut per sobre de les necessitats humanes. El llibre de Nick Buxton i Ben Hayes advoca per **el pas de la despesa militar i dels ingressos privats a les necessitats civils, el benestar, les polítiques socials i els objectius sostenibles de l' ONU¹⁷ i els drets humans**. A la secció de conclusions, Nick Buxton i Ben Hayes declaren que “és l' estat el que alimenta el complex militar-industrial, i és l' estat el que actua com principal promotor de la presa de control empresarial del sòl, aigua, aliments i energia, eliminant regulacions i obrint-los els mercats, negociant acords comercials en el seu nom i creant el que alguns acadèmics anomenen una “arquitectura d'impunitat” jurídica internacional per a les corporacions, que ha fet escalar els abusos als drets humans i els crims de les corporacions al voltant del món. Això es deu a que les corporacions han capturat de diverses maneres els estats; poblant els ministeris amb el seu personal, dissenyant les seves polítiques, pressionant en contra de la regulació i amenaçant amb el boicot i la deslocalització si qualsevol estat s'atreveix a desafiar-los”.¹⁸

En resum, l'augment de la despesa militar i en armament alimenta la convergència entre el complex Militar-Industrial, les gran corporacions i els governs, amplificant també els Complexes Militars-Industrials, el comerç d'armes, els conflictes, la pobresa i els desastres humanitaris. El resultat, en comptes d'abordar les necessitats humanes, és un augment dels ingressos per aquells individus que (directament o no) estan invertint en els Complexes Militars-Industrials. **L'alternativa és un discurs basat en les necessitats humanes**. El finançament de les necessitats humanes contribueix als objectius sostenibles de les Nacions Unides, sent un factor clau per a la construcció de la pau:

17. United Nations : <http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

18. The Secure and the Dispossessed (TNI, Nick Buxton and Ben Hayes, Eds., page 242) : <https://www.tni.org/en/publication/the-secure-and-the-dispossessed>

És important senyalar que **Milex no es tracta de defensa, i que Milex no es tracta de pacificació ni de resolució de conflictes**. Les accions militars en zones del món amb conflictes no estan donant lloc a una millora de la situació humanitària, sinó a **un deteriorament dels seus conflictes**: diversos investigadors han arribat a la conclusió de que alguns conflictes es perpetuen en part per la venda europea d'armes a països amb condicions inestables com Siria o el Iemen.¹⁹ A més, **el Milex està alimentant una xarxa d'interessos privats** (incloses les empreses transnacionals,²⁰ el complex militar-industrial i les entitats financeres) amb l'objectiu d'obtenir negocis i beneficis i ser una font de riquesa i enriquiment per a una minoria. Tal i com afirma el SIPRI, "tots els principals indicadors mundials de pau i seguretat s'han mogut en una direcció negativa: més despesa militar, un augment del comerç d'armes, conflictes més violents i el avenç continu de la tecnologia militar".²¹ En resum, **el Milex promou accions violentes que maten a civils i al mateix temps generen guanys per uns pocs**. Aquesta és la raó per la que qualsevol estratègia basada en les necessitats humanes ha de basar-se en **desviar la despesa militar** cap a objectius centrats en l'ésser humà. **El Milex certament generarà violència, mentre que la seguretat humana només pot construir-se si la violència és eradicada**.

19. Informe del Centro Delàs sobre Amas Europeas que Alimentan Conflictos de los que Huyen los Refugiados: http://www.centredelas.org/images/INFORMES_i_altres_PDF/informe_refugiados_RE_CAST_DEF.pdf

20. The Secure and the Dispossessed (TNI, Nick Buxton y Ben Hayes, Eds.), op. cit.

21. SIPRI Yearbook 2016: <https://www.sipri.org/sites/default/files/2017-09/yb17-summary-eng.pdf>

1.3 Despesa militar en front al Desenvolupament sostenible i necessitats humanes

Els recursos invertits en allò militar son essencials per l'èxit de la agenda de Desenvolupament de l'ONU. En el seu informe sobre els costos d'oportunitat,²² el IPB afirma que "si la societat civil i els seus aliats en cercles governamentals i parlamentaris poden argumentar de manera convincent a favor d'un canvi profund de les prioritats, **aleshores els recursos proporcionats fruit de les retallades en el sector militar podrien constituir un dels mecanismes innovadors més importants pel finançament del desenvolupament.** Aquests mecanismes seran essencials en els pròxims anys, ja que la comunitat internacional s'enfronta al creixent repte de trobar recursos suficients per garantir la supervivència i la seguretat humanes en el sentit més ampli". De la mateixa manera, Ban Ki-Moon, ex-Secretari General de les Nacions Unides, també va ser molt clar. "**reduïm dràsticament la despesa en armes nuclears i en el seu lloc invertim en el desenvolupament social i econòmic,** que serveix als interessos de tots al expandir els mercats, reduir les motivacions pels conflictes armats i donar als ciutadans un paper en el seu futur comú. De la mateixa manera que el desarmament nuclear i la no proliferació d'armes nuclears, aquests objectius són essencials per a garantir la seguretat humana i un món pacífic per a les generacions futures", conclouent que "**la despesa militar massiva i les noves inversions en la modernització de les armes nuclears han deixat el món sobre armat i la pau amb pocs recursos**".²³

Segons l'Informe sobre el Desenvolupament Humà de 2005 del Programa de les Nacions Unides pel Desenvolupament (PNUD),²⁴ "**l'inseguretat vinculada als conflictes armats segueix sent un dels majors obstacles pel desenvolupament humà**". Però la seguretat humana i el desenvolupament haurien de ser l'objectiu de cada govern i de tots, com diu, entre d'altres, l'IPB: "habitatge decent, atenció mèdica adequa-

22. Opportunity Costs Report, IPB: <http://www.ipb.org/wp-content/uploads/2017/03/document.pdf>

23. UN Office for Disarmament Affairs, 2012: <https://www.un.org/disarmament/update/20120830/>

24. UN Human Development Report 2005 : http://hdr.undp.org/sites/default/files/reports/266/hdr05_complete.pdf

da, aigua potable, treball, educació, etc., no són tan cars com mantenir armes nuclears, dissenyar-ne noves o comprar armament. Només al 2003 els països en desenvolupament van comprar armes petites, lleugeres i munició per valor de 1.450 milions de dòlars. Hi ha 600 milions d'armes petites en circulació, l'arma preferida en 47 dels 49 grans conflictes dels grans conflictes dels anys noranta. Així és com 500.000 persones van morir en qualsevol any donat, d'algú disparant una arma".²⁵

Un estudi del Institut William Davidson de la Universitat de Michigan del 2008²⁶ que explora les relacions entre la despesa militar i el compliment en matèria de drets humans, afirma que "el creixement del sector militar pot afectar el desenvolupament socioeconòmic d'una economia a costa de menors retorns cap a sectors de desenvolupament social (...) perquè, per a finançar aquesta despesa de defensa cada cop més gran, el govern es veuria obligat a retallar les seves despeses en altres sectors (més relacionats amb el desenvolupament)". A més, com "la responsabilitat fonamental de qualsevol govern cap al seu poble és proporcionar béns i serveis bàsics", aquest informe subratlla que "el fet de no fer-ho condueix a la insatisfacció econòmica i social entre els pobres i la classe mitjana de la societat". Això facilita el camí cap a la inseguretat econòmica i el descontentament social, posant en perill la estabilitat política i propiciant l'esclat de conflictes". Degut a que la gent s'indigna quan les condicions es tornen indignants, **l'elecció d'invertir en allò militar a costa del desenvolupament crea, en primer lloc condicions d'inseguretat social, humana, econòmica i conflictes**. Molts discursos polítics i investigacions científiques convergeixen, doncs, en advertir sobre l'impacte negatiu de la excessiva despesa militar.

Al redirigir part de la despesa militar mundial, seriem capaços de finançar les necessitats de la població i, per tant, crear les condicions per una pau real i duradora: no pobresa, fam zero, bona salut, educació de qualitat, igualtat de gènere, aigua clara i sanejament, energia neta i

25. IPB: <http://www.ipb.org/wp-content/uploads/2017/03/Warfare-or-Welfare.zip>

26. University of Michigan : <https://deepblue.lib.umich.edu/bitstream/handle/2027.42/64404/wp941.pdf?sequence=1>

assequible per a tothom, acció climàtica, reducció de la desigualtat i de molts altres, com s'afirma clarament en els ODS de Nacions Unides.²⁷ Aquestes són necessitats que es centren en les persones i els seus drets. No obstant, a l'actualitat la situació és la inversa. Estem patint una quantitat reduïda de fons per al desenvolupament i una despesa militar excessiva, que resulta en més beneficis per a la indústria militar, en un complex Militar Industrial, en armes de *lobbying* i influència sobre els governs, en un major nombre d'armes en tot el món i regions en conflicte. Tot a costa de les condicions de vida i dels drets de les persones de tot el món, tant de sud com del nord.

Més recentment, el preocupant vincle entre la despesa militar i desenvolupament sostenible s'ha tornat encara més preocupant, ja que **algunes organitzacions han canviat la seva definició d'ajuda a l'exterior per incloure-hi algunes despeses militars.**²⁸ El canvi a la redacció va ser acordat, per exemple, per l'Organització de cooperació i Desenvolupament Econòmic (OCDE) després de que el Regne Unit i altres països **pressionessin per a que se'ls permetés utilitzar els pressupostos d'ajuda al exterior per donar suport a les forces militars i de seguretat de països fràgils**, amb l'argument de que això promou els objectius de desenvolupament.²⁹ No obstant, el recolzament desproporcionat a la reforma del sector de la seguretat i el foment de la capacitat que es dona a les forces armades i de seguretat als països pobres i fràgils (especialment quan els donants tenen interessos per fer-ho) a costa dels projectes socials, polítics i orientats als desenvolupament són absolutament problemàtics i, en el millor dels casos contraproductius.

La reducció de les armes i el armament té un fonament jurídic sòlid. L'article 26 de la Carta de les Nacions Unides³⁰ diu: "per tal de promoure l'establiment i el manteniment de la pau i la seguretat internacionals

27. United Nations : <http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

28. See: <https://www.theguardian.com/global-development/2016/feb/20/oecd-redefines-foreign-aid-to-include-some-military-spending>

29. <http://www.un.org/en/charter-united-nations/>

30. UN Document Index A/HRC/35/8: http://www.ohchr.org/Documents/Issues/RuleOfLaw/ArmsTransfers/A_HRC_35_8_AEV_EN.docx

amb el menor desviament de recursos humans i econòmics del món cap a l'armament, el Consell de Seguretat s'encarregarà d' establir un sistema de regulació dels armaments". Cal senyalar que la promoció de la pau i la seguretat està relacionada amb la "mínima" desviació d'armaments. A més, l'informe de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per els Drets Humans al Consell de drets Humans sobre l'impacte de les transferències d'armes amb el gaudiment dels drets humans" revisa els marcs jurídics internacionals i regionals pertinents.³¹ Clarament aquest no és el cas a la pràctica. Per exemple, molts països europeus segueixen venent armes per valor de milions d'euros a pisos implicats en conflictes mortífers i violacions de drets humanes.

A més, la pau i la seguretat humana estan essencialment vinculades a les qüestions de gènere i al paper actiu de la dona. En el cinquè aniversari de la aprovació unànime pel Consell de Seguretat de la Res. 1325 sobre Dones, Pau i Seguretat, el Secretari General Adjunt de les Nacions Unides va dir: "l' igualtat entre els gèneres i l' empoderament de la dona són fonamentals per assolir els principals objectius de desenvolupament...A menys que es presti atenció a la discriminació de les dones en tots els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM) de les Nacions Unides, es posarà en risc l'assoliment d'aquests objectius". La majoria dels analistes de seguretat humana reconeixen les amenaces a la seguretat de les dones derivades de conflictes, pobresa i altres causes. Però pocs semblen veure el problema com sistèmic.³² Les dones i altres civils desarmats són sovint les principals víctimes dels conflictes armats moderns, per això han de participar activament a les solucions. Les dones han d'exercir un paper essencial i primordial en la prevenció i la resolució de conflictes, les negociacions de pau, la consolidació de la pau i el manteniment de la pau. Haurien d'estar al centre i nucli de qualsevol iniciativa per a reorientar els fons militars cap a les necessitats humanes.

31. UN Document Index A/HRC/35/8: http://www.ohchr.org/Documents/Issues/RuleOfLaw/ArmsTransfers/A_HRC_35_8_AEV_EN.docx

32. IPB: <http://www.ipb.org/wp-content/uploads/2017/03/Warfare-or-Welfare.zip>

1.4 Despesa militar vs. Seguretat

El discurs tradicional sobre la seguretat crea la il·lusió que les armes i les capacitats militars addicionals són necessàries per a la nostra seguretat - la contemporània "guerra contra el terrorisme" ha alimentat aquesta idea. Però això no és cert. De fet, la realitat és força oposada.

Segons l'anuari de SIPRI l'any 2016 "els principals indicadors globals sobre pau i seguretat es desplacen negativament: **amb més despesa militar, increment del comerç d'armes, més conflictes violents i el continu avenç de la tecnologia militar** ».³³ A continuació, SIPRI explica que : "L'augment de les despeses militars no garanteix necessàriament una millora en la seguretat". Al contrari, « L'excés de despesa militar pot comportar una falta de recursos per al desenvolupament i els reptes de l'ajuda humanitària. Això últim, contribueix a l'augment de la inseguretat de la població que va lligada amb les amenaces a la seguretat nacional. Una atenció a la seguretat humana, en comptes de la seguretat nacional, podria generar una cartera de despesa militar molt diferent i ajudar als governs a determinar un equilibri apropiat entre la despesa militar i la despesa social , per tal de millorar la seguretat. »³⁴

Les exportacions d'armes a Orient Mitjà han incrementat un 86 per cent entre 2007 i 2016, l' Orient Mitjà s'ha convertit en la segona regió importadora més important en aquest període de temps.³⁵ Els Estats Units d'Amèrica i molts estats europeus han continuat sent els exportadors més importants a la majoria de països en aquesta regió entre 2012 i 2016 .³⁶ Tenint en compte això, durant el mateix període han sorgit nous conflictes regionals, i "és probable que les importacions d'armes hagin contribuït a la situació d'instabilitat, conflictes violents i violacions de drets humans a la regió." ³⁷ Invertint cada cop més i més en armes i capacitats militars, els nostres governs, estan alimentant

33. SIPRI Yearbook 2016: <https://www.sipri.org/sites/default/files/2017-09/yb17-summary-eng.pdf>

34. <https://www.sipri.org/sites/default/files/2016-Forum-Policy-Brief-No-4.pdf>

35. SIPRI Yearbook 2016: <https://www.sipri.org/sites/default/files/2017-09/yb17-summary-eng.pdf>

36. SIPRI Yearbook 2016: <https://www.sipri.org/sites/default/files/2017-09/yb17-summary-eng.pdf>

37. SIPRI Yearbook 2016: <https://www.sipri.org/sites/default/files/2017-09/yb17-summary-eng.pdf>

una nova cursa d'armament i creant condicions de conflicte i inseguretat global. En definitiva, la idea que suggereix que el poder militar pot ajudar a construir i preservar la pau encara té un suport considerable. No obstant això, la construcció queda desmuntada pels fets. No podem construir pau, seguretat, estabilitat i democràcia amb armes. Això és el que hem d'aprendre de l'actual anomenada "crisis de refugiats", de la situació de Líbia o de la guerra i crisis humanitària al Iemen.

D'acord amb la definició de Nacions Unides, la seguretat humana és un concepte centrat en la gent que posa a l'individu al centre de la anàlisi: La Seguretat Humana " fuig del concepte tradicional, una concepció de seguretat centrada en l'Estat, que es basa primerament en la protecció davant l'amenaça militar cap a una altre visió que es basa en la seguretat dels individus, la seva protecció i el seu empoderament; parant atenció a un gran ventall d'amenaques dels diferents aspectes de la vida humana en relació amb la seguretat, desenvolupament dels drets humans; i promovent una nova visió integrada i coordinada centrada en les persones per tal de construir la pau, seguretat i desenvolupament entre les nacions. ".³⁸

Amb el concepte de seguretat humana, un consens polític ha sorgit en referent a l'obligació de protegir a la gent d'amenaques. No obstant, els humans segueixen sense ser l'objecte referent de seguretat. Si aquest fos el cas, els governs destinarien centenars de bilions en salut, educació, ocupació, justícia social, assistència humanitària i protecció ambientals, no en l' indústria armamentista. Les quantitats dedicades a la despesa militar al voltant del món, juntament amb l'enorme manca de transparència, reflecteix la desconexió entre els discursos i les pràctiques. I això, malgrat l'evidència que "en un món globalment interconnectat els reptes socials, humans, econòmics i ecològics, ni l'exèrcit més gran pot protegir un únic estat de la manca d'aigua o crisis econòmiques, deixant a part l'escalfament global".³⁹ Això demostra un cop

38. UN, Human security definition : http://www.un.org/humansecurity/sites/www.un.org/humansecurity/files/human_security_in_theory_and_practice_english.pdf

39. IPB : <http://www.ipb.org/human-security/>

més que l'elecció d'invertir en armament i capacitats militars és majoritàriament independent dels conflictes del món real i de les necessitats de la gent: està dirigida per beneficis econòmics.

La Campanya Global en la Despesa Militar advoca per una aproximació social i humana a la seguretat; dóna suport al concepte ampli de seguretat humana, "és a dir, **la seguretat de la gent a través del desenvolupament, no de les armes; a través de la cooperació, no de la confrontació**".⁴⁰ Tant al nord com al sud, masses governs estan retallant en els pressupostos educació, salut, cultura, justícia i assistència social mentre que augmenten les despeses militars i de defensa. Qui es beneficia d'aquests augments? Els milions de persones que moren o estan forçats a fugir dels seus països en conflicte, els milions de persones que veuen com els seus sous, drets i condicions de vida disminueixen encara més?

La alternativa, **en comptes d'augmentar la despesa militar, és reduir-la mentre que s'augmenta el pressupost que pot finançar directament les necessitats humanes**. Una retallada del 6% en el total de Despesa Militar Mundial generaria 100 bilions de dòlars per any, i això podria dedicar-se a les necessitats dels països en vies de desenvolupament en termes d'adaptació al canvi climàtic i mitigació pel 2020 (DSG número 13 de l'ONU⁴¹). I una retallada del 3,2% en la Despesa Mundial Global generaria 54 bilions de dòlars per any, suficient per a aconseguir la 3^a de les SDG de Nacions Unides⁴² aconseguint educació pre-primària, primària, i primer cicle de superior universal pel 2030. I a més, tal i com va senyalar Malala Yousafzai, co-premiada amb el Premi Nobel de la Pau 2014: "**amb pistoles pots matar terroristes, amb educació pots matar el terrorisme**"⁴³.

Més despesa militar no ens farà més segurs, feliços, realitzats

40. IPB : <http://www.ipb.org/human-security/>

41. UN SDGs: <http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

42. UN SDGs, op. Cit.

43. <http://indianexpress.com/article/lifestyle/life-style/10-inspirational-quotes-by-malala-yousafzai-4747081/>

o més iguals. Simplement fa les guerres més fàcils i llargues, a costa d'una seguretat global orientada cap a l'ésser humà mentre dóna grans beneficis econòmics a un grup petit d'individus de tot el món. Al in 1945, just després d'una terrible guerra mundial, les **Nacions Unides van ser fundades sota una declaració que demanava una diversió dels recursos dedicats a l'armament.** Dades del 1945 fins els nostres dies mostren exactament el contrari. Avui en dia, existeix una clara oportunitat per tractar efectivament les necessitats de la gent i les comunitats juntament amb les qüestions mediambientals: **reduint la despesa militar i reassignant al menys un 10% d'aquest pressupost per aquesta finalitat.**

2. DESPESA MILITAR: DEFINICIONS I MESURES

2.1 PERQUÈ MESURAR MILEX

LA “MESURA DEL PES MILITAR”

La mesura més comú per a mesurar els esforços dedicats a qüestions militars és **la fracció que expressa les despeses militars en proporció al PIB o PNB**. La proporció del PIB és un indicador de la proporció de recursos nacionals utilitzats per a les activitats militars i; per tant, del pes econòmic d'aquestes sobre l'economia nacional (SIPRI). Aquesta mesura facilita comparar els països petits amb els grans, els rics amb els pobres, i ens permet comparar les inversions d'un país en educació, salut, feina i altres d'interès públic amb la despesa militar.

Font:

SIPRI, “Sources and Methods”,
<https://www.sipri.org/databases/milex/Sources-and-methods>

Mesurar la despesa militar pot servir per a diferents propòsits i diversos objectius de campanya i accions. En termes generals, mesurar aquesta despesa permet avaluar el pes econòmic de la despesa militar d'un país en la seva economia - normalment se l'anomena “mesura de pes militar” (mirar el requadre) - o avaluar les prioritats d'un govern, principalment comparant despeses en el sector militar amb altres sectors com la salut, l'educació o el canvi climàtic⁴⁴ (anàlisi comparatiu). També permet dur a terme una recerca sobre “l'efecte de la despesa militar en el risc de conflictes armats”⁴⁵ (anàlisi correlatiu). Més específicament, aquesta informació és essencial per fer “lobbying” i campanyes de conscienciació i de promoció del discurs sobre la despesa militar dins dels discursos públics. De fet, **aquest tipus de comparació constitueix una clara i forta eina de campanya** per recordar a la gent que ells estan direc-

44. SIPRI Report by Dr Sam Perlo-Freeman, « Monitoring military expenditure », 11 January 2017, <https://www.sipri.org/commentary/topical-backgrounder/2017/monitoring-military-expenditure>

45. SIPRI Report by Dr Sam Perlo-Freeman, « Monitoring military expenditure », 11 January 2017, <https://www.sipri.org/commentary/topical-backgrounder/2017/monitoring-military-expenditure>

tament afectats, ja que "augmentats en la despesa militar també signifiquen reduir el finançament per a les necessitats socials i humanes.⁴⁶

Per exemple:

Al 2016, la despesa militar global representava el 2,3% del PIB mundial i va arribar a xifres de 1676 bilions de dòlars. Al mateix moment, l'austeritat ha arribat a molts països, i les retallades en necessitats socials són freqüents mentre que la despesa militar no deixa de créixer. En un moment on la pau està amenaçada per la crisi climàtica i humanitària, un només pot preguntar-se què es podria aconseguir si ens poséssim d'acord per a reduir la despesa militar. Utilitzant els termes SIPRI: quin és el "cost oportunitat" de la despesa militar mundial? Especialment, la campanya GCOMS té com a objectiu mostrar que si es reassigna el 10% de la despesa militar per a finançar els Objectius de Desenvolupament de Nacions Unides, podríem arribar a complir-les.⁴⁷

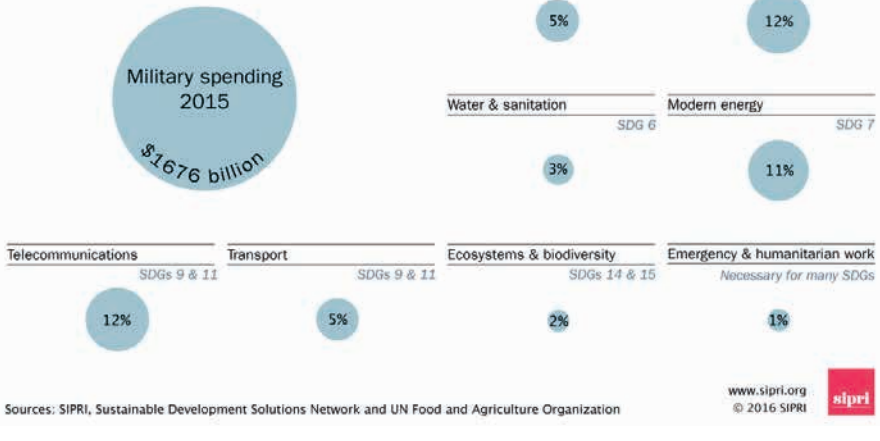
De fet, SIPRI ha demostrat que només amb un 10% de la despesa militar, ja es podria aconseguir un gran progrés en relació a alguns punts claus dels Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'ONU. Els gràfics de sota mostren quant necessitem per tal d'aconseguir aquests objectius, els quals demostren que amb un 10% de la reassignació de la despesa militar, ja podríem aconseguir alguns d'ells, o almenys avançar cap a la seva consecució.

46. GCOMS, « The Global Campaign on Military Spending (GCOMS) Second Statement for 2017 », 24 April 2017, http://demilitarize.org/wp-content/uploads/2017/04/GCOMS_Second_Statement.pdf

47. SIPRI Report by Dr Sam Perlo-Freeman, «The opportunity cost of world military spending », 5 April 2016, <https://www.sipri.org/commentary/blog/2016/opportunity-cost-world-military-spending>

What could the reallocation of global military spending achieve?

The annual cost of the UN's Sustainable Development Goals (SDGs) as a share of total global military expenditure in 2015.

Font: <https://www.sipri.org/commentary/blog/2016/opportunity-cost-world-military-spending>

2.2 COM DEFINIR, ENTENDRE I MESURAR LA DESPESA MILITAR

Com és sovint el cas en relació a les campanyes de conscienciació, GCOMS desafia sovint un assumpte que és sovint desconegut i malentès per el públic - tot i que tothom i cadascú li concerneix. De fet, "existeix una seriosa percepció del problema, o més bé de la seva gairebé invisibilitat".⁴⁸ Aquesta situació està exacerbada pel fet que la despesa militar sovint es considera com una garantia de seguretat i, per tant, com una condició per la pau. Per exemple, les missions típiques de l'exèrcit són defensar la nació, protegir els interessos i preservar la pau i la seguretat. Però, contràriament a aquesta assumpció, altres anàlisis com els promo-

48. IPB, « Warfare or Welfare », 2005, <http://www.ipb.org/wp-content/uploads/2017/03/Warfare-or-Welfare.zip>

gut per GCOMS conclou que “nosaltres assenyalem les dinàmiques del cicle econòmic militar com les responsables de la dificultat per sortir de l’inèrcia que porta a aprovar, any rere anys, pressupostos militars públics que generen bona part de la violència armada del món.”⁴⁹

Aquesta percepció del problema és atribuïble, entre d’altres coses, al fet que en l’àrea de la despesa militar hi ha una gran manca de transparència.⁵⁰ D’aquesta manera, entendre l’abast complet de la despesa militar és el primer pas cap a “abordar aquesta gran contribució dels diners públics a la expansió global d’armes”.⁵¹

La despesa militar es refereix a **“la quantitat de recursos financers assignats pel govern per tal de proporcionar a les forces armades armes, equipaments i compensacions pels soldats”**,⁵² amb altres paraules, es referiria als “recursos econòmics dedicats als militars”.⁵³ Tanmateix, no existeix un consens sobre què inclou exactament, així genera molta confusió. Per exemple, “els informes dels mitjans de comunicació sobre la despesa militar, incloent-hi publicacions especialitzades, tendeixen a informar simplement del pressupost de defensa del país en qüestió, tot i que molts països tenen despeses militars significatives en altres línies pressupostàries.”⁵⁴ Un altre error comú és referir-se a “a la despesa militar com despesa en armament”.⁵⁵ La despesa militar té un abast molt més gran i abarca una realitat molt més complexa. Més important, la definició de la despesa militar és el resultat de **“criteris variables i subjectius per determinar què i què on pertany a l’àrea militar**, i encara més, **d’una definició subjectiva sobre el mateix concepte de seguretat**”. En general, la revisió de les despeses militars està fent front a diversos obstacles.

49. Chloé Meulewaeter, “Los dividendos de la paz: un estado de la cuestión” (in Spanish), Revista de Estudios de Ciencias Sociales y Humanidades, num. 36 (2016), pages 57-63 (sentence in page 63), ISSN: 1575-2100.

50. IPB, « Warfare or Welfare », 2005

51. « Lessons from other campaigners », GCOMS website, <http://demilitarize.org/lessons-from-other-campaigners/>

52. « Global military spending », GCOMS website, <http://demilitarize.org/global-military-spending/>

53. SIPRI Report, Dr Sam Perlo-Freeman, « Monitoring military expenditure », 11 January 2017

<https://www.sipri.org/commentary/topical-backgrounder/2017/monitoring-military-expenditure>

54. SIPRI Report, Dr Sam Perlo-Freeman, « Monitoring military expenditure », 11 January 2017

<https://www.sipri.org/commentary/topical-backgrounder/2017/monitoring-military-expenditure>

55. SIPRI Report, Dr Sam Perlo-Freeman, « Monitoring military expenditure », 11 January 2017, *op cit*

Obstacles

a) La qüestió de la transparència

De fet, la revisió de les qüestions relacionades amb la despesa militar sovint és veu afectada per la **falta de fiabilitat i transparència de les dades en despesa militar**. Grans quantitats dels pressupostos de defensa no són accessibles al control públic, i això succeeix també als països amb sistemes polítics i parlamentaris oberts.⁵⁶ Als països amb règims autocràtics i situats en àrees amb conflicte, l'accés al sector militar és molt limitat.⁵⁷

- **TRANSPARÈNCIA:** La transparència d'informació en la despesa militar significa "tant si la informació dels pressupostos de defensa i la despesa real està immediatament disponible per al públic com el nivell de fiabilitat, detall i comprensió d'aquesta informació. La transparència del procés fa referència a tant si el procés de decisions pressupostàries és obert i visible, amb les raons de despesa clarament senyalades".⁵⁸ Per exemple, SIPRI va ser incapaç de publicar dades sobre la despesa militar dels Emirats Àrabs Units, el Líban, Qatar, Eritrea, Somàlia i Cuba al 2016. Aquest assumpte és clau ja que la "falta de transparència crea una gran vulnerabilitat per a la corrupció".⁵⁹ S'observa que, a la pràctica, "les forces armades tendeix a ser un dels sectors més corruptes del govern i l'adquisició d'armes, domèstiques i internacionals, està especialment subjecte a la corrupció, tant als països desenvolupats com als que estan en via de desenvolupament".⁶⁰ Al 2015, Transparència Internacional va publicar un Índex Anticorrupció de defensa del Govern avaluant la vulnerabilitat de corrupció dels militars a la majoria dels països d'arreu del món. En resum, molts països aporten només

56. University of Defence, « Defense And Security Economics : Topic 3 , *op.cit.*; Lucie Béraud-Sudreau and Bastian Giegerich, « Counting to two: analysing the NATO defence-spending target », *IJSS*, 14 Feb 2017 <http://www.iiss.org/en/militarybalanceblog/blogsections/2017-edcc/february-7849/counting-to-two-67c0>

57. University of Defence, « Defence And Security Economics : Topic 3 *op.cit.*

58. SIPRI Report, Dr Sam Perlo-Freeman, "Transparency and accountability in military spending », 3 August, 2016,

59. SIPRI Report, Dr Sam Perlo-Freeman, "Transparency and accountability in military spending », *op. cit.*

60. SIPRI Report, Dr Sam Perlo-Freeman, "Transparency and accountability in military spending », *op. cit.*

informació limitada sobre la despesa militar; la falta de transparència “dificulta saber què i què no s’inclou a les figures de les despeses militars, encara que les definicions hagin canviat al llarg del temps i que les dades siguin per despeses reals o pressupostats” .⁶¹

- **FIABILITAT:** en alguns països, especialment països pobres o en conflicte, el seguiment i control financer del sector militar pot ser feble o gairebé inexistent. Els nivells de despesa militar poden ser informats de forma incompleta, obscura o falsejada a causa de la corrupció i altres raons.⁶² Per exemple, les dades de despesa militar aportades per SIPRI l’any 2016 per a Síria i el Iemen no estaven disponibles; ambos països estan devastats per la guerra.⁶³

b) Despeses militars amagades i l’ambigüitat de les figures referents a la despesa militar nacional

De la mateixa manera que els governs individuals poden definir el concepte de “despesa militar” per tal d’adaptar-lo als seus propòsits,⁶⁴ l’estructura del pressupost dels governs es basa en criteris molt diversos. “Alguns pressupostos agrupen les despeses en línies funcionals (educació, salut, defensa), altres per línies organitzacionals (per ministeri). En alguns països, el pressupost oficial de defensa és el pressupost del ministeri de defensa (MdD), en altres és el nombre d’elements de diferents pressupostos ministerials que és posen a la mateixa categoria funcional de “Defensa Nacional” i en molts països aquests dos models existeixen en paral·lel.⁶⁵ A gairebé tots els països, la despesa militar està finançada per un nombre de **fonts extra-pressupostàries o fora del pressupost.**⁶⁶ Això “cobrea tota la despesa militar fora del pressupost oficial de defensa, tant dintre de tot el pressupost governamental i despesa, com completament fora d’aquest” .⁶⁷

61. SIPRI Report, Dr Sam Perlo-Freeman, « Monitoring military expenditure », *op. cit.*

62. SIPRI Report, Dr Sam Perlo-Freeman, « Monitoring military expenditure », *op. cit.*

63. SIPRI, Fact Sheets, Trends in World Military Expenditures, 2016

64. University of Defence, « Defense And Security Economics : Topic 3 *op.cit.*

65. University of Defence, « Defense And Security Economics : Topic 3 *op.cit.*

66. Informe SIPRI, Dr Sam Perlo-Freeman, « Monitoring military expenditure », *op. cit.*

67. University of Defence, « Defense And Security Economics : Topic 3 *op.cit.*

- **Despeses extra-pessupostàries:** són “despeses en l'exèrcit d'altres seccions del pessupost estatal. Aquestes es poden incloure en el pessupost de ciència i infraestructures, fons presidencials especials o préstecs el pagament dels quals provenen del ministeri d'economia. Sovint aquestes despeses no estan clarament desglossades ni informades, fent difícil o impossible desentranyar tots els elements de la despesa militar.⁶⁸ Això inclou elements relacionats amb l'exèrcit a altres pessupostos ministerials com per exemple despeses en forces paramilitars al pessupost del ministeri d'interior. De la mateixa manera, “algunes activitats militars són presentades com ‘missions de pau’ o activitats de ‘seguretat pública’ i són cobertes per departaments no militars com el de policia o benestar social”.⁶⁹ A més, els pessupostos organitzats per un ministeri, exclouen aquells assumptes relacionats amb l'exèrcit que són finançats per altres ministeris. “Alguns exemples d'assumptes relaciona amb les forces armades que poden ser finançats per altres ministeris inclouen construccions militars, adquisició d'armes, pensions militars, ajuda militar rebuda i forces paramilitars, els quals tots s'inclouen en partides diferents a les de defensa”.⁷⁰ Aquests poden ser difícils d'identificar quan són agrupats juntament amb despeses que no són militars i és impossible de separar-les d'aquestes.⁷¹

- **Despeses fora del pessupost** ve de fora del conjunt del pessupost estatal. “aquest pot incloure fons de recursos naturals dedicats a la compra d'armes, pagaments del sector

PER SABER:

Les dades oficials de despesa militar sovint es donen a través de dos tipus principals de documents governamentals, primer en el **pessupost de defensa**, i subseqüentment adoptat per el legislatiu (parlament), i al final de l'any, quan els diners han estat gastats, en les **despeses públics de les comptes del govern**.

68. Informe SIPRI, Dr Sam Perlo-Freeman, “Transparency and accountability in military spending », 3 de agosto, 2016, op.cit

69. IPB, « Warfare or Welfare », 2005, <http://www.ipb.org/wp-content/uploads/2017/03/Warfare-or-Welfare.zip>

70. University of Defence, « Defense And Security Economics : Topic 3 op.cit.

71. University of Defence, « Defense And Security Economics : Topic 3 op.cit.

privat per seguretat o activitats de negocis relacionades amb les forces armades. El finançament fora del pressupost permet a l'exèrcit de dur a terme adquisicions sense haver de portar-ho al parlament o al ministeri de defensa, de manera que les compres no s'avaluïn en contra de necessitats estratègiques. Finançament fora del pressupost de despeses significa que **els recursos són reassignats a l'exèrcit fora de qualsevol deliberació pressupostaris**, i en molts casos automàticament, sense cap relació amb una avaluació general sobre les necessitats de defensa i sense la possibilitat de sospesar-los en contra de possibles usos".⁷² Per exemple, molts països exclouen la despesa en importació d'armes de les seves figures de despesa militar.⁷³ "Un altre exemple d'ingressos extra pressupostaris són els diferents tipus d'activitats de negocis de les forces armades. En molts països els exèrcits dirigeixen fàbriques, tendes i altres activitats comercials de les quals obtenen un ingrés, el qual s'utilitza tant per augmentar el salari dels soldats, o en una forma més general, per la compra d'armament o altres despeses col·lectives".⁷⁴

A més, "alguns països inclouen només l'assignació dels salaris i de les operacions ordinàries de les seves forces armades, mentre altres països inclouen un ventall de despeses més ampli, incloent-hi compres de sistemes d'armament, construccions militars i recerca i desenvolupament militar".⁷⁵ Tanmateix, a gairebé tots els països, algunes despeses relacionades amb allò militar s'exclouen de les xifres oficials.⁷⁶

El pressupost de defensa també pot cobrir més que despeses relacionades amb propòsits; en alguns casos, **no només cobreix defensa militar si no també defensa civil**. En altres països, com Suècia, el pressupost de defensa també cobreix l'assignació de mesures relacionades amb "la defensa econòmica" o la "defensa psicològica", on la defensa econòmica

72. Informe SIPRI, Dr Sam Perlo-Freeman, "Transparency and accountability in military spending », *op. cit.*

73. Informe SIPRI, Dr Sam Perlo-Freeman, « Monitoring military expenditure », *op. cit.*

74. University of Defence, « Defense And Security Economics : Topic 3, *op.cit.*

75. University of Defence, « Defense And Security Economics : Topic 3 *op.cit.*

76. Jordi Calvo Rufanges y Alejandro Pozo Marin (coords), "Diccionario de la Guerra, la paz y el desarme: 100 entradas para analizar los conflictos armados, la paz y la seguridad", Icaria: Barcelona, 2015 (in Spanish), 335p.

inclou mesures per protegir les reserves de petroli, subministraments d'aliments i altres funcions econòmiques importants i la defensa psicològica tracta sobre la defensa de la gent de propaganda enemiga hostil".⁷⁷

"Per aquestes raons, l'examen de la despesa oficial de defensa sovint no proporciona l'imatge completa sobre la quantitat de despesa pública dedicada a propòsits militars".⁷⁸

En general, "no hi ha una font amb autoritat que aporti unes dades estadístiques internacionals completes en la despesa militar; per contra, existeixen un nombre d'agències institucionalitzades que publiquen diverses sèries de dades militars. Com que aquestes agències treballen amb **diferents definicions, mètodes d'avaluació i fonts d'informació**, els analistes que treballen amb diferents fonts de dades arriben a resultats diferents".⁷⁹

- ▶ *Per exemple, segons el govern dels EUA, la despesa militar del país l'any 2013 va arribar al 3,64% del PIB; segons el SIPRI, va arribar al 3,8% del PIB i segons el "War Resisters League", la despesa militar dels EUA va arribar al 5,83% del PIB al 2013. De la mateixa manera, a Espanya, la despesa militar va arribar al 0,65% del PIB l'any 2013 segons el govern espanyol, 0,9% segons el SIPRI i al 1,64% segons el Centre JM Delàs d'estudis per la PAU⁸⁰ i 9,8% segons Antimilitaristes-MOC.⁸¹*

Per tal de construir una bona campanya i fer *lobby* de manera efectiva per a una reducció de la despesa militar, és important tenir una visió global de les diverses visions que existeixen, i **adoptar una comprensió comuna del que és la despesa militar, però també sobre quins supòsits ideològics i polítics descansa.**

77. University of Defence, « Defense And Security Economics : Topic 3 : *op.cit.*

78. University of Defence, « Defense And Security Economics : Topic 3 : *op.cit.*

79. University of Defence, « Defense And Security Economics : Topic 3 : *op.cit.*

80. Jordi Calvo Rufanges y Alejandro Pozo Marin (coords), "Diccionario de la Guerra, la paz y el desarme: 100 entradas para analizar los conflictos armados, la paz y la seguridad", *op. cit.*

81. Alternativa Antimilitarista-MOC, « El gasto militar y para "control social" rondó los 35.000 millones de euros en 2013 » Abril 2014, < <http://www.antimilitaristas.org/spip.php?article5401> >

2.3 DIVERSES APROXIMACIONS / DEFINICIÓ DE LA DESPESA MILITAR (MILEX)

No existeix una definició universal sobre la despesa militar ni del tipus de despesa que cobreix. Aquesta secció té com a objectiu mostrar la varietat de definicions que existeixen per a evidenciar, primer, lo difícil que comparar diferents dades de despesa militar i, segon, que les dades relatives a la despesa militar han de ser interpretades amb cura. De fet, depenent de la font (SIPRI o OTAN, per exemple), els i les investigadors arribaran a resultats diferents sobre la despesa militar d'un mateix país. Per poder comprendre millor aquest assumpte, veurem a continuació diverses definicions, com la del SIPRI, la dels pacifistes o la de la OTAN

a) Enfocament del SIPRI de la despesa militar⁸²

La base de dades de despesa militar del SIPRI proporciona l'única sèrie històricament sòlida de dades de despesa militar amb cobertura global.⁸³ Està composta per fonts obertes que poden ser comprovades independentment i actualitzades anualment, tant amb noves dades de l'any més recent com també amb revisions de dades anteriors per tenir en compte la nova informació i assegurar una coherència amb el temps.

Definició de SIPRI de la despesa militar

D'acord amb el SIPRI, la despesa militar inclou tota despesa corrent i capital a les **forces armades**, incloent **forces per al manteniment de la pau**, despesa al **'ministeri de defensa i altres grans agències del govern involucrades amb projectes**

82. SIPRI - el *Stockholm International Peace Research Institute* - es un instituto independiente dedicado a la investigación en paz, conflictos, control de armas y desarme. Véase : « About SIPRI », <https://www.sipri.org/about>

83. Más concretamente, el trabajo del SIPRI está basado en tres extensas bases de datos de acceso abierto: la [Arms transfers' database](#), la [Arms industry database](#) y la [Military expenditure database](#).

de defensa'; 'forces paramilitars - com forces de gendarmeria, patrulles de frontera, guardacostes i tropes del ministeri de l'interior - quan se les considera entrenades, equipades i disponibles per a operacions militars'.

La despesa també inclou:

- Totes les despeses en personal actual, militar i civil: pensions de jubilació del personal militar, serveis socials per al personal i les seves famílies.
- Operacions i costos de manteniment (provisions generals, combustible, reparació i manteniment, viatges, lloguers, serveis públics i pagament de serveis; costos relatius a la pertinença a una organització militar (per exemple OTAN).
- Contractacions i adquisicions
- Investigació i desenvolupament militar
- Construcció militar (despesa en bases militars i altres infraestructures militars)
- Ajuda militar (a la despesa militar del país donant).
- Activitats espacials militars.

No obstant, per raons de comparabilitat entre estats, les dades de SIPRI de despesa militar no **inclouen**:

- Defensa civil
- Despesa actual en activitats militars prèvies
- Prestacions a veterans
- Desmobilització
- Conversió d'instal·lacions de producció d'armes o destrucció d'armes

Els beneficis de treballar amb dades del SIPRI són que les **dades són fiables i rigurosos** que permeten **comparacions globals** entre estats. No obstant, l'omissió d'algunes dades (mireu a dalt) significa que una **enorme suma no s'està tenint en compte**. Per exemple, als EUA el cost de les prestacions dels veterans i els interessos de la porció militar del deuta nacional puguen a un 18% de la despesa governamental. Per tant, la veritable despesa militar total del món ha de ser sustancialment més alt del que apareix publicat al SIPRI. No obstant, sense un informe detallat de despeses addicionals a cada país, un càlcul complet i total és impossible.

Fonts:

« SIPRI definition of military expenditures » <https://www.sipri.org/databases/milex/definitions>
Dr Sam Perlo-Freeman, « Monitoring military expenditure », SIPRI, 11 janvier 2017, <https://www.sipri.org/commentary/topical-backgrounder/2017/monitoring-military-expenditure>
IPB, « Opportunity Costs: Military Spending and the UN's Development Agenda », 2012, <http://www.ipb.org/wp-content/uploads/2017/03/document.pdf>

b) Enfocament de l' OTAN a la despesa militar⁸⁴

L'OTAN ha recomanat als estats gastar, al menys, el 2% del seu PIB en defensa. Però allò que al principi va ser una recomanació, es va convertir en una obligació durant la Cimera de Gales del 2017. De fet, a la Declaració de Gales sobre el Víncle Transatlàntic, els Estats Membres es van comprometre a gastar al menys el 2% del seu PIB, convertint així una simple directriu en una obligació. Durant la Cimera de Gales, els Estats Membres van acordar igualment incrementar la despesa en termes reals a mesura que creixi el PIB.⁸⁵

84. OTAN - *Organización del Tratado del Atlántico Norte* - es una organización inter-gubernamental política y militar que promueve la cooperación en asuntos de defensa y seguridad.

85. ⁸⁴NATO, « La Declaración de Gales del Vínculo Transatlántico », 5 de septiembre de 2014, https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_112985.htm?mode=pressrelease

Definició de l' OTAN de despesa militar

La defineix la despesa en defensa com **'els pagaments fets per un govern nacional per cobrir específicament les necessitats de les seves forces armades i dels seus aliats'**.

Aquestes despeses inclouen :

- Totes les despeses (operacions, manteniment, contractacions) relatives a les forces armades (terra, mar i aire) així com les formacions conjuntes com administració i comandaments, forces d'operacions especials, servei mèdic i comandament logístic'.
- Pagaments de pensions fets directament pels governs a militars retirats i empleats civils de departaments militar.
- Despesa de manteniment de la pau i operacions humanitàries
- Destrucció d'armes, equipament i munició i els costos associats a la inspecció i control de la destrucció d'equipament.
- Investigació i desenvolupament militar.
- Ajuda militar (en les despeses militars del país donant)
- Despeses a les infraestructures comuns de l' OTAN.

Els pagaments per danys de guerra i despesa en defensa civil **estan exclosos**.

Des de 2004, les despeses de les forces paramilitars estan excloses si no poden ser 'excloses de forma realista'.

Tanmateix, existeix una **àrea gris** en lo relatiu a certs items que deixa molt espai per l' interpretació. Per exemple, la despesa en components militars d'activitats mixtes civils-militars està inclòs, però només quan aquest component militar 'pot ser ontabilitzat o estimat'. A més, despeses relatives a « altres forces » (com tropes

del ministeri de l'interior, guàrdia de fronteres, forces policials, d'aduanes, gendarmeria, guardacosates) han de ser incloses només 'en la mesura que aquestes forces estiguin entrenades en tàctiques militars, estiguin equipades com una força militar, puguin operar sota autoritat militar directa en operacions de desplegament i puguin, realistament, ser desplaçades fora del territori nacional amb recolzament d'una força militar'.

Font, les pròpies definicions de l' OTAN:

NATO, Defence Expenditure of NATO Countries (2009-2016), Presse Realease, 13 march 2017, p.14, http://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2017_03/20170313_170313-pr2017-045.pdf

NATO - Information on defence expenditures, http://www.nato.int/cps/on/natohq/topics_49198.htm
For more information on NATO: Xavier Bohigas and Teresa de Fortuny (Coord.), « Treinta preguntas sobre la OTAN : Treinta años después del Referéndum », Centre Delàs d'Estudis per la Pau, Coll. «Paz y desarme», n°1, Barcelona, March 2016, http://www.centredelas.org/images/Llibres_pdf/paz-y-desarme_nato30_definitivo.pdf

Conclusió:

Aquestes dues definicions il·lustren com de diferents poden ser les definicions de despesa militar. No obstant, inclús quan les dues tenen similituds, la definició del SIPRI de despesa militar és molt més àmplia que la de l' OTAN.

Items considerats per a determinar la despesa militar d' un país	SIPRI	OTAN
Totes les despeses pressupostades a les forces armades i de manteniment de la pau	X	X
Despesa en 'ministeris de defensa i altres agències governamentals implicades en projectes de defensa	X	**
Despesa en forces paramilitars*	X	***
Totes les despeses en personal actual, militar i civil	X	****
Costos d'operacions i de manteniment; costos relatius a la afiliació a una organització militar	X	
Contractacions i adquisicions	X	X
Investigació i despesa militar	X	X
Construcció militar	X	
Ajuda militar	X	X
Destrucció d' armes, equipament i munició i costos associats a la inspecció i control de la destrucció d' equipament		X
Activitats espacials militars	X	

* Tals com les forces de gendarmeria, fronteres o guardacostes, i tropes del ministeri de l'interior - quan se es considera entrenades, equipades i disponibles per operacions militars.

** L' OTAN només pren en consideració la despesa en infraestructures comuns de la

*** Aquestes forces han estat excloses des de 2004, a menys que siguin realment desplegables. Aquesta és un àrea gris.

**** Només es prenen en consideració els pagaments de pensions fets directament pel govern a militars retirats i empleats civils de departaments militars.

c) Enfocament d' Antimilitaristes-MOC a la despesa militar

L'antimilitarisme fa referència⁸⁶ a una ideologia que rebutja qualsevol concepció militaritzada d'una societat. Més enllà del propi exèrcit, rebutja l' àmplia influència dels valors militars a la esfera social, tals com l' obediència, la disciplina, la jerarquia i la acceptació de la violència com a forma de resolució de conflictes. Aquesta ideologia està per tant basada en el rebuig del procés de militarització que naturalitza i legitima els valors i la forma de fer dels militars en el conjunt de la societat. La

86. Jordi Calvo Rufanges y Alejandro Pozo Marin (coords), "Diccionario de la Guerra, la paz y el desarme: 100 entradas para analizar los conflictos armados, la paz y la seguridad", Icaria: Barcelona, 2015 (en español), 335p.

militarització pot ser definida com el procés per el qual l'exèrcit participa i té un impacte a la societat, la política, la economia i la educació.⁸⁷ Una de les accions clau dels grups antimilitaristes es promoure la objecció de consciència i desafiar el servei militar obligatori. No obstant, la lluita dels i les antimilitaristes va més enllà del simple qüestionament de l'exèrcit i inclou també assumptes i cossos de "control social" (en relació a les eines de repressió legals), la militarització de la joventut a través de la educació així com els valors sexistes, racistes, xenòfobs i nacionalistes propagats des de les mentalitats i estructures militars.

D'acord amb això, els grups antimilitaristes normalment donen una definició de la despesa militar més àmplia, que inclou tant **la defensa civil** com les **despeses de control social**, que es refereixen a les partides pressupostàries dedicades als cossos policials, presons i capítols similars.^{88 89 90} Entre els moviments antimilitaristes internacionals més significatius, hem de fer referència a War Resisters' Internacional, tot i que molts països tenen organitzacions antimilitaristes estatals. A l'Estat Espanyol, per exemple, el principal moviment antimilitarista és Antimilitaristes-MOC -*Moviment d'objecció de consciència* - que identifica i classifica la despesa militar espanyola per organitzacions (per exemple ministeris).⁹¹ Aquesta classificació és molt rellevant i interessant ja que destaca el fet de que moltes despeses relatives a la defensa i a l'exèrcit estan repartides en partides pressupostàries molt variades i, fins i tot, inesperades.

87. Jordi Calvo Rufanges y Alejandro Pozo Marin (coords), "Diccionario de la Guerra, la paz y el desarme: 100 entradas para analizar los conflictos armados, la paz y la seguridad", *op. cit.*

88. Alternativa Antimilitarista-MOC, « El gasto militar y para "control social" rondó los 35.000 millones de euros en 2013 » April 2014, (in Spanish) <http://www.antimilitaristas.org/spip.php?article5401>

89. WRI - Tara Tabassi, and Andrew Dey, «Police Militarisation is global », WRI, Marzo 2016, <http://www.wri-irg.org/es/story/2016/la-militarizacion-policial-es-global?language=en>

90. Utopia Contagiosa : <https://fr.scribd.com/document/110517782/Presupuestos-Defensa-2013>

91. Gasto Militar 2016", *Utopia Contagiosa*, (en español), mayo, 2016, <http://www.utopiacontagiosa.org/2016/05/06/el-gasto-militar-de-2016-nuevo-informe/>

Definició de la despesa militar d' Antimilitaristes-MOC El cas del Estat espanyol

Antimilitaristes-MOC defineix la despesa militar com « **tota despesa feta per l'estat per a la organització d'una estructura de defensa, ja sigui assignat al pressupost del Ministeri de Defensa (MdD) o qualsevol altra partida pressupostària** ».

A més de la **despesa militar**, destaquen la importància dels **costos militars** que fan referència als costos no-financers de les guerres i les activitats militars, els quals generen un profund estrès a la societat. Aquests inclouen costos humans (en termes de morts, lesions i mutilacions, persones refugiades i desplaçades), costos de desenvolupament i mediambientals de les guerres, la destrucció (o confiscació) d'infraestructures bàsiques i els costos globals a nivell polític, econòmic i social de les activitats militars.

Les despeses relatives a allò militar inclouen:

Ministeri de Defensa (MdD):

- Tots els costos relatius a les operacions i activitats del Ministeri de Defensa, de les forces armades i el seu recolzament.
- Pensions de guerra i per jubilació del personal militar i dels serveis socials del personal i les seves famílies.
- Costos relatius a « Organismes Autònoms Militars » (per exemple, Instituto Social de las Fuerzas Armadas)
- Costos relatius a les companyies públiques del sector de la defensa.
- Tots els costos relatius a les activitats de defensa en institucions públiques (Congrés, Senat, Casa del Rei, Corts generals...)
- Costos relatius a la Cort d'Auditors i serveis d'intel·ligència (CNI)

Ministeri del interior:

- Costos relatius als casernes de la guàrdia civil (formació, seguretat pública, accions en el camp de les drogues...)
- Costos relatius al departament de policia.

Ministeri d'Exteriors:

- Costos de transport.
- Costos relatius a l'adhesió a convencions i tractats internacionals (com la convenció sobre Armes Biològiques, la Convenció sobre certes Armes Convencionals, el Tractat de No-Proliferació d'Armes Nuclears o l'Arregament Wassenaar sobre el Control d'exportacions d'armes convencionals i béns i tecnologies de dobles ús...).
- Costos relatius a formar part de l' OSCE, l' OTAN o l'Organització del tractat de Prohibició Completa d'Assajos Nuclears.
- Contribució financera al Tribunal Criminal Internacional de l'ONU (Ruanda, ex-Iugoslàvia).
- Contribució financera a les operacions de manteniment de la pau de l' ONU.
- Contribució financera voluntària a les àrees de seguretat, no proliferació i desarmament voluntari.

Ministeri de Foment

- Costos relatius a la coordinació d' activitats civil-militars de l'Agència de Seguretat Aèrea; l' aviació civil dins del Programa de Seguretat Interna; les activitats de Rescat Marítim...

Ministeri d' Industria:

- Despeses de recolzament a la innovació tecnològica en el sector defensa.
- Diverses subvencions relacionades amb programes i projectes especials (per exemple, recolzament per a l' observació de satèl·lits, sector de construcció naval...)

Ministeri de treball Seguretat Social:

- Costos relatius al vaixell mèdic militar « Esperanza del mar », per exemple.

Ministeri d' Agricultura, alimentació i Medi ambient:

- Costos relatius a la inspecció i control de les activitats de pesca per l'Armada i la Guàrdia Civil.
- Costos relatius a les tasques d'extinció de focs.
- Costos relatius a l'Agència Espanyola de Meteorologia (AEMET).

Ministeri d'Hisenda:

- Costos relatius als avions de l'Agència Tributaria i tots els altres costos dels ministeris de Defensa i interior.
- Costos relatius al SEPI (*Sociedad Estatal de Participaciones Industriales*).
- Costos relatius a la formació laboral al sector públic.

Ministeri de salut, Serveis Socials i Igualtat:

- Provisió d'uniformes militars adients per a dones.

Ministeri d' Economia i Competitivitat:

- Subvencions a centres d' investigació (per exemple, Real Instituto Elcano).
- Costos operatius relacionats a una embarcació del Ministeri de Defensa / una base militar a l' Antàrtida.
- Costos relatius al Centro Español de Astrobiología.

Ministeri d'Educació, Cultura i Esport:

- Costos relatius a la conservació de béns culturals de naturalesa militar

Altres costos relatius a Centro Universitarios de Defensa

Despeses extra pressupostàries:

- El deute militar ordinari
- El deute militar extraordinari (predicció de sobre despeses, Plans Especials d'Armament - PEAs-, operacions a l'estranger i altres despeses multi anuals i interessos del deute militar

Fonts:

"Gasto Militar 2016", *Utopia Contagiosa - MOC*, May, 2016, <http://www.utopiacontagiosa.org/2016/05/06/el-gasto-militar-de-2016-nuevo-informe/> <https://drive.google.com/file/d/0B2MSMB6UBOP90EszNTNoMG1QZDA/view>

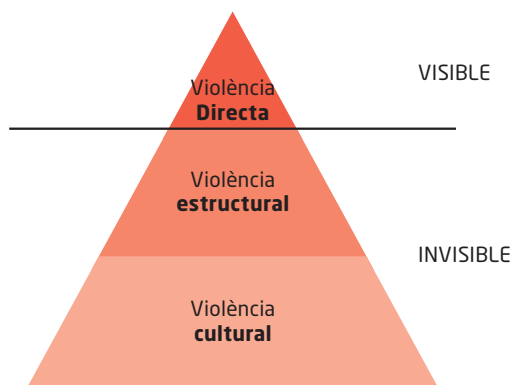
Utopia Contagiosa (MOC): <https://fr.scribd.com/document/110517782/Presupuestos-Defensa-2013>

d) Enfocament pacifista a la despesa militar : definició del Delàs i de la War Resister League

El **pacifisme**⁹² inclou tots els corrents de pensament que aspiren a establir les condicions per a l'absència de guerra i violència sigui un estat permanent en les relacions humanes, tant entre estats nacions i pobles com entre persones. El pacifisme rebutja la violència directa però també les formes menys visibles de violència, com la violència estructural i cultural, que no son comeses per individus, sinó que estan amagades dins les pròpies estructures de la societat. L'acadèmic expert en pau Johan Galtung va fer una contribució molt important per a la comprensió de la violència; va definir la **violència directa** com el "dany físic intencionat a altres humans" i la **violència estructural** com el "dany a humans que resulta de les injustícies dins les nostres societats",⁹³ com pot ser la pobresa o els assumptes de justícia econòmica. Un exemple d'això són les injustícies del sistema global del comerç de béns, el qual genera cada any més fam. La **violència cultural** "es refereix a les justificacions basades en la cultura de la violència directa o cultural - la violència cultural és el que fa que la violència directa i estructural semblin justificades, i pot manifestar-se a través d'històries, cançons, ús del llenguatge, as-

92. Jordi Calvo Rufanges y Alejandro Pozo Marin (coords), "Diccionario de la Guerra, la paz y el desarme: 100 entradas para analizar los conflictos armados, la paz y la seguridad", *op. cit.*

93. WRI, HANDBOOK, Jørgen Johansen, « Violence » (<https://www.wri-irg.org/en/story/2014/violence>)

pectes religiosos o tradicionals, prejudicis o estereotips”⁹⁴ . Això inclou banderes, himnes, desfilades militars, discursos provocadors o pòsters. Els moviments per la Pau s’han centrat tradicionalment en la violència directa però, als últims anys, altres formes de violència s’han afegit a les seves agendes, com els costos de la guerra en detriment dels pressupostos destinats a la salut o l’educació, els nous sistemes d’armes, la violència de gènere o la violència contra la natura i/o els animals.⁹⁵

Avui en dia **els moviments pacifistes**⁹⁶ uneixen una gran varietat d’actors i moviments socials (ecologistes, feministes...) que col·laboren en determinades qüestions i normalment mantenen una connexió en àmbits humanitaris, de desenvolupament o de drets humans. El moviment antimilitarista i el moviment pacifista, tot i tenir en comú algunes proclames, són tanmateix diferents. Mentre que els primers estan fortament centrats amb la lluita contra el militarisme, els últims tenen un espectre d’activitats més ampli. A l’actualitat, a través de diverses campanyes internacionals, els moviments pacifistes concentren els seus esforços en:

- Temes de desarmament.
- La denúncia de les guerres, el comerç d’armes i el cicle econòmic militar.

94. WRI, HANDBOOK, Jørgen Johansen, « Violence », *op. cit.*

95. WRI, HANDBOOK, Jørgen Johansen « Violence », *op. cit.*

96. Jordi Calvo Rufanges and Alejandro Pozo Marin (coords), “Diccionario de la Guerra, la paz y el desarme: 100 entradas para analizar los conflictos armados, la paz y la seguridad”, *op. cit.*

- La eliminació de les mines antipersona, bombes de dispersió, armes nuclears així com noves armes com els drons o robots militars.
- La reducció de la despesa militar (i la seva reassignació a projectes de desenvolupament).
- La desmilitarització de la societat i la promoció d'una cultura de pau (especialment a l'àmbit educatiu).

A continuació pots trobar unes altres dues definicions d'organitzacions pacifistes War Resisters League⁹⁷ i el Centre Delàs d'Estudis per la Pau.⁹⁸

La definició de la despesa militar del Centre Delàs (Estat espanyol)

El Centre Delàs defineix la despesa militar com el **conjunt de contribucions econòmiques destinades a assegurar la defensa i la seguretat armada en un estat**. Aquesta definició està basada en el **mateix criteri que el SIPRI, però inclou criteris addicionals**, alguns dels quals són **específics de l'Estat Espanyol**. En aquest sentit el treball del Centre Delàs aporta una definició panoràmica més concreta, precisa i adaptada d'allò que constitueix la despesa militar a l'Estat Espanyol. No obstant, contràriament a la definició del SIPRI, aquest enfocament fet a mida no és necessàriament extrapolable a altres països i, per tant, no permet comparatives internacionals.

La definició del Centre Delàs de la despesa militar també inclou:

- Els recursos associats a les missions de manteniment de la pau de Nacions Unides que incloguin tant forces militars com paramilitars d'un país;

97. La War Resisters League són una xarxa pacifista i antimilitarista afiliada de War Resisters International, una xarxa d'activistes que **treballa per crear un món sense guerra**. Són una xarxa amb uns 80 grups afiliats en 40 països.

98. El Centre Delàs de Estudis per la Pau és un centre d'investigació independent en temes de pau i desarmament. La seva **missió** és enfortir la cultura de pau i la construcció d'una societat desarmada, conscienciant la gent dels efectes negatius i el militarisme. El centre combina el treball d'investigació i publicacions amb la divulgació i la mobilització social.

- Els recursos associats a tractes per limitar o prohibir l'ús de míssils balístics, armes nuclears, químiques o biològiques, mines i bombes de dispersió; contribucions financeres a organitzacions com una part d'acords de desarmament.
- Els recursos dedicats al Centre Nacional d'Intel·ligència (CNI), com el servei secret o els d'intel·ligència.
- Interessos del deute públic associats al sector de la defensa
- La desviació prevista entre el pressupost militar inicial (el pressupost aprovat abans de la seva implementació) i la despesa militar total realment pagats al final d'aquest període.

Contràriament al enfocament antimilitarista, el Centre Delàs no inclou les despeses relatives als cossos policials i altres formes de « control social ».

Font:

"Gasto Militar" in: Jordi Calvo Rufanges and Alejandro Pozo Marin (coords), "Diccionario de la Guerra, la paz y el desarme: 100 entradas para analizar los conflictos armados, la paz y la seguridad", *op. cit.* Chloé Meulewaeter, "Los dividendos de la paz: un estado de la cuestión" (in Spanish), *Revista de Estudios de Ciencias Sociales y Humanidades*, num. 36 (2016), pages 57-63, ISSN: 1575-2100.

La definició de la despesa militar de la War Resisters League (EUA)

La definició de la despesa militar de la War Resisters League (WRL) és també més àmplia que la del SIPRI. De fet, de la mateixa manera que la del Delàs, inclou aspectes que són **particulars d'un país específic (EUA)**. Essent més precisa que la del SIPRI per als EUA, pot ser difícil de transferir a altres països, ja que té diferents formes de finançar el seu sector militar. El WRL divideix la seva despesa militar en dues categories: despesa militar actual i despesa militar passada.

La definició de la War Resisters League inclou:

→ Com a part de la despesa militar actual:

La despesa total del Departament de Defensa dels EUA, que inclou: personal militar, d'operacions i de manteniment, contratacions/adquisicions, investigacions i desenvolupament, construcció, allotjament familiar, gestió rotatòria (revolving management), operacions de contingència d'ultramar (Overseas Contingency Operations).

La despesa militar aliena al Departament de Defensa dels EUA, que inclou: paga/sanitat dels retirats, departament d'energia per armes nuclears/neteja, la NASA (50% del seu pressupost), Assistència de Seguretat Interna (Internal Security Assistance), Seguretat Nacional (militar), Departament d'Estat (parcial), FBI militar i la CIA.

→ Com part de la despesa militar passada: **Pensions de veterans i interessos del deute nacional** (s'estima que el 80% ha estat creat per a la despesa militar).

Fonts:

War Resisters League, "Where you tax money really goes? U.S. Federal Budget 2018 Fiscal Year", <https://www.warresisters.org/resources/pie-chart-flyers-where-your-income-tax-money-really-goes>

Una comparació entre les cinc definicions anteriors

La següent taula compara les cinc definicions. La definició de l'OTAN és la que inclou menys ítems. Després tenim la definició del SIPRI, seguida de les definicions pacifistes (WRL i Delàs) i per últim la del AA-MOC, la definició de la qual inclou un nombre més gran d'aspectes de despesa.

Ítems tinguts en compte per a determinar la despesa militar d'un país	SIPRI	OTAN	AA-MOC	DELÀS	WRL
Totes les despeses corrents i de capital a les forces armades i de manteniment de la pau.	X	X	X	X	X
Despesa als "ministeris de defensa i altres agències governamentals involucrades en projectes de defensa".	X	(2)	X	X	X
Tota la despesa feta per un estat per a l'organització d'una estructura de defensa assignades a <u>partides pressupostàries d'una manera o una altra.</u>			X		X
Despesa en forces paramilitars ⁽¹⁾	X	(3)	X	X	
Totes les despeses en personal actual, civil i militar	X	(4)	X	X	X
Costos d'operacions manteniment; costos relatius a la afiliació a una organització militar	X		X	X	X
Contractacions/adquisicions	X	X	X	X	X
Investigació i Desenvolupament militar	X	X	X	X	X
Construcció militar	X		X	X	X
Ajuda militar	X	X	X	X	
La destrucció d'armes, equipament i munició i els costos associats a l'inspecció i el control de la destrucció d'equipament		X	X		
Activitats espacials militars	X		X	X	
Tota despesa fet per un estat per a l'Organització d'una estructura de defensa ⁽⁵⁾			X		
Costos militars ⁽⁶⁾			X		
Costs de les missions de manteniment de pau de l'ONU			X	X	X
Deute militar i interès militar del deute nacional			X	X	X
Pensions de jubilació de personal militar, serveis socials per a personal i les seves famílies	X	X	X	X	X
Activitats de defensa en institucions públiques			X		
Departament de Policia			X		
Cost relatiu a la adhesió a convencions i tractats internacionals			X		X

Ítems tinguts en compte per a determinar la despesa militar d'un país	SIPRI	OTAN	AA-MOC	DELÀS	WRL
Costos relatius a la coordinació d' activitats civil-militars			X		X
Costos relatius a les companyies públiques del sector de defensa			X	X	
Recursos dedicats a Intel·ligència i serveis secrets			X	X	X
Cost relatiu a las forces paramilitars			X	X	
La desviació prevista entre la despesa militar inicialment pressupostats i la despesa militar total realment pagada			X	X	

{1} Tals com forces de gendarmeria, fronteres i guardacostes; tropes del ministeri del interior, quan se les considera entrenades, equipades i disponibles per operacions militars.

{2} Té en compte només la despesa de l' OTAN en infraestructures comuns

{3} Han estat excloses des del 2004, a no ser que aquestes forces puguin ser desplegades de manera realista. Aquesta és un àrea gris

{4} Només estan inclosos els pagaments de pensions fets directament pel govern a empleats militars o civils de departaments militars.

{5} Ítems o béns assignats al pressupost del Ministeri de Defensa o aquelles d'altres partides pressupostàries.

{6} Aquests inclouen els costos humans (en termes de persones mortes, ferides o mutilades, refugiades o desplaçades), els costos al medi ambient i el desenvolupament de les guerres, la destrucció (o confiscació) d'infraestructures bàsiques i els costos globals a nivell polític, econòmic i social de les activitats militars.

3. LA CAMPANYA GCOMS

3.1 Quins són els objectius de la campanya GCOMS?

Com hem esmentat, augmentar la despesa militar té un impacte negatiu sobre la pau i les crisis humanitàries, mentre invertir en protecció i implementació de drets humans, pau i medi ambient pot contribuir en assolir la justícia global i la pau. Per aquest motiu, la Campanya Global sobre la Despesa Militar fa una crida a reduir primer la despesa militar global per tal de redistribuir aquesta despesa en la protecció de les necessitats humanes i mediambientals. En segon lloc, promou una nova cultura de pau basada en convertir una “economia militar” en una “economia social”. L’ idea principal és que massa diners estan bloquejats pel sector militar, mentre podrien ser utilitzats per fer front a la gran quantitat de reptes humanitaris del món actual.

De forma més precisa, la campanya GCOMS proposa reduir cada any un 10% de la despesa militar. Això permetria assolir una millora en el desenvolupament sostenible i objectius mediambientals, incloent entre d’altres, els objectius de l’ ONU en matèria de sostenibilitat i desenvolupament pel 2030 i els objectius de l’ Acord de Paris, però també reduir la crisi humanitària. Però un es podria preguntar, perquè un 10%?

De fet, el cost de l’ assoliment dels objectius de l’ Acord de Paris per revertir el canvi climàtic i els objectius de les Nacions Unides per al desenvolupament sostenible estaven inclosos en el pressupost. En aquest sentit, SIPRI ha mostrat que amb un repartiment del 10% de la despesa militar mundial, podríem assolir alguns dels principals objectius per al desenvolupament sostenible.⁹⁹

99. SIPRI, « *The opportunity cost of world military spending* », 5 April 2016, <https://www.sipri.org/commentary/blog/2016/opportunity-cost-world-military-spending>.

A part de la reducció de la despesa militar, la campanya apel·la a un canvi real de mentalitat pel que fa al concepte de “seguretat”. D’aquesta manera, fa una crida a convertir l’economia militar en una economia d’orientació social i acabar amb la recerca militar. La GCOMS, promou la cultura de pau, el desenvolupament, la cooperació i la diplomàcia en contraposició amb l’explotació, accions unilaterals i l’amenaça de la pau.

3.2 Qui som nosaltres?

Actualment, **més de 100 organitzacions de 35 països** diferents s’han afegit a la nostra campanya. Els integrants de la campanya GCOMS estan repartits per tot el món. La llista completa d’organitzacions i membres de la campanya i el GDAMS Steering Committee està disponible a la pàgina web de GCOMS.¹⁰⁰

Distribució geogràfica dels membres de la GCOMS:

AFRICA: Trees on Earth Development Foundation/ Umoja as One/ Resist AFRICOM/ Nouveaux Droits de l’Homme - Cameroun/ African Hungarian Union/ Gun Free South Africa

ASIA-PACIFIC: Peace Boat/ Center for Bangladesh Studies/ Suaram/ Rural Development and Youth Training Institute/ Rethink Afghanistan/ Peace Women Partners, Inc. - Philippines/ People’s Solidarity for Participatory Democracy/ Stop the War! Coalition (Philippines)/ Student Federation of Thailand/National Campaign to End the Korean War/ Food Not Bombs/ ChangeMaker - Society for Social and Economic Development/ globaldaysoflistening/ Centre for Peace and Conflict Studies/ Australian Peace Committee/ PeaceNetwork/ Peace Movement Aotearoa/ WILPF - Australian Section/ Conscience and Peace Tax International

EUROPE: Insumissia/ GSoA - Group for a Switzerland without an Army/ Fundi Pau/ Frauen fuer den Frieden Schweiz/ Deutsche Friedensgesellschaft-Vereinigte KriegsdienstgegnerInnen (DFG-VK)/ Le Mouvement de la Paix/ Mouvement Chrétien pour la Paix/ Netzwerk Friedenssteuer/ Norges Fredsråd/ Centre Delàs d’Estudis per la Pau/ Association Suisse Birmanie/ Agir Pour La Paix/ INES/ International Association Of Lawyers Against Nuclear Arms (IALANA)/ Pax Christi International/ Peace and Neutrality Alliance/ Red Antimilitarista Noviolenta de Andalucía/ Tipping Point North South/ Strategic Concept for Removal of Arms and Proliferation/ Stop Fuelling War (France)/ Scientists for Global Responsibility/ Global Network Against Weapons and Nuclear Power in Space/ Global Network Against Weapons and Nuclear Power in Space/ Fellowship of Reconciliation (FOR)/ APRED Participative Institute for the Progress of Peace/ Women In Black/ Vrede.be/ Veterans for Peace/Rauhantietto - Peace Union of Finland/ Rete Italiana per il Disarmo/Action des Citoyens pour le Désarmement Nucleaire.

100. GCOMS Partners: <http://demilitarize.org/global-campaign-on-military-spending/partner-organizations/>

AMERICA: Church Center for the United Nations/ CODEPINK: Women for Peace/ Ceasefire.ca/ Global Fund for Women/ United for Peace & Justice/ Women's International League for Peace and Freedom (WILPF)/ Servicio de Paz y Justicia en América Latina/ USAction/ American Friends Service Committee/ Alianza Social Continental/ Wisconsin Network for Peace and Justice/ Acción Colectiva de Objetores y Objektoras de Conciencia/ War Resisters' International/ War Resisters League/ Win Without War/ War is a Crime .org/ Canadian Voice of Women for Peace/ Campaign for Nuclear Disarmament/ Better World Links/ Science for Peace/ School of the Americas Watch/ Religions for Peace/Reaching Critical Will/ Progressive Democrats of America/ PeaceMajority Report / Peace Bus/ Peace Action/ On Earth Peace/ Nuclear Age Peace Foundation/ New Priorities Network/ National Priorities Project/ National War Tax Resistance Coordinating Committee/ The National Network Opposing the Militarization of Youth (NNOMY)/ Marrickville Peace Group/ Just Peace Queensland/ Just Foreign Policy/ International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW)

3.3 Com està coordinada la GCOMS?

Tenint en compte que la campanya GCOMS busca incrementar la consciència ciutadana sobre la despesa militar mundial i el seu cost d'oportunitat, aquesta és promoguda per activistes d'arreu de tot el món. Encara que sigui una campanya global, aquesta no podria tenir èxit sense la mobilització d'organitzacions i activistes a nivell nacional o local. De fet, encara que la despesa militar afecti a tot el món, normalment es debat a nivell local durant la votació dels pressupostos. Així doncs, la campanya requereix un equip per coordinar tots els activistes i les diferents activitats organitzades arreu del món. Des del 2017, la campanya GCOMS està coordinada pel Centre Delàs d'estudis per a la Pau que treballa com una oficina descentralitzada de l'International Peace Bureau.

L'equip de coordinació està compost per membres del Centre Delàs i activistes locals. Aquest s'encarrega de totes les tasques necessàries per tal de permetre la correcta implementació de la campanya.

L'equip de coordinació està guiat pel Comitè Directiu de la campanya, que inclou integrants de l'IPB i persones de la campanya GCOMS. El Comitè directiu de GCOMS està conduint moltes trobades per Skype durant l'any per organitzar accions globals durant el dia global d'accions del GDAMS.

Això també funciona per reunir tots els integrants de la campanya. Per tal de fer això, l'equip de coordinació envia mails de forma regular a cada

membre per tal d'informar-los sobre l'evolució de la campanya i organitza reunions per Skype per planejar i coordinar accions durant els dies d'acció global sobre la despesa militar, GDAMS. A part d'això, s'intenta expandir el moviment buscant noves connexions amb organitzacions.

S'ha creat una pàgina web on els actuals activistes de GCOMS o futurs integrants de la campanya, poden informar-se sobre les activitats que es duen a terme durant l'any. Una feina important també es du a terme a través de les xarxes socials: cada dia, amb l'intenció d'assegurar la visibilitat de la campanya i expandir el moviment, es publiquen a Facebook i a Twitter notícies i comentaris rellevants.

Per últim, l'equip de coordinació també es fa càrrec de promoure, produir i difondre material per a la campanya. Molts viatges, material gràfic i kits d'eines estan disponibles a la pàgina web. Tots aquests materials, poden ser directament descarregats de la pàgina web per qualsevol activista que vulgui participar a la campanya.

3.4 Quan es duen a terme les accions de la campanya GCOMS?

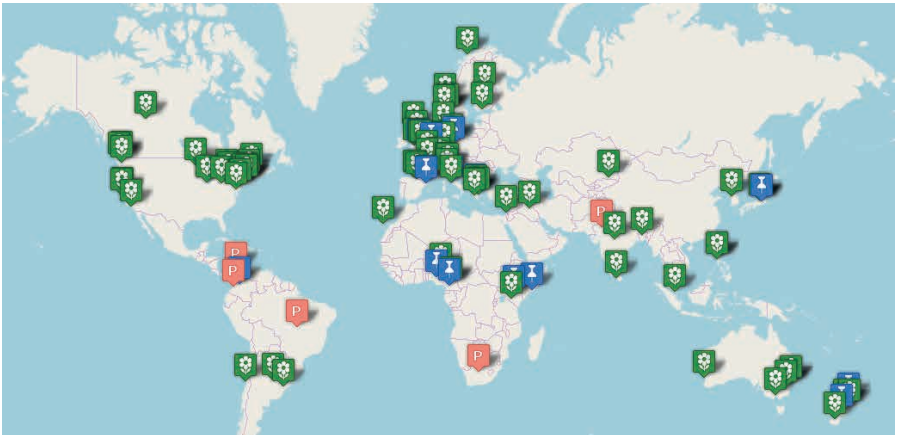
GCOMS incorpora dues accions principals: Els dies **d'Acció Global contra la Despesa Militar** (GDAMS) i **Cut Milex**, que es duen a terme en unes èpoques específiques de l'any. GDAMS va començar a l'any 2011 i habitualment es reuneix a l'Abril. Cut Milex va començar l'any 2017 i pretén reunir-se a la tardor. A continuació, podeu trobar una descripció de cada una d'aquestes accions i com estan organitzades.

Aquestes dues activitats persegueixen el mateix objectiu: reduir la despesa militar, però es dirigeixen a públic diferent. GDAMS té l'objectiu d'incrementar la consciència pública global sobre el problema de despesa militar. La campanya GDAMS també és important perquè té una forta dimensió internacional. Cut Milex és més aviat una campanya de *lobbies*. Aquesta segona activitat es centra més en polítics més que en el públic en general (encara que el públic està invitat a posar pressió

als seus representants). Aquesta diferència té un impacte important a l'hora de triar i organitzar cada acció.

GDAMS és una acció que es du a terme a la primavera, a l'Abril-Maig. Aquestes dates van ser triades expressament. Tenint en compte aquesta campanya té l'objectiu d'incrementar la consciència ciutadana sobre la gran quantitat de diners públics destinats a la despesa militar i en la necessitat de redirigir part d'aquesta despesa a les necessitats humanes, es va decidir que les accions de GDAMS es celebressin durant un període que inclogués el U.S. Tax Day i la publicació anual de la base de dades de SIPRI sobre la despesa militar. Aquest moment de l'any és força oportú: la despesa en defensa més gran a nivell mundial es produeix gràcies a la recaptació d'impostos, just quan el SIPRI publica el seu anàlisi sobre despesa militar mundial i la seva evolució.

Worldwide GDAMS actions and partners 2017

La nova campanya té lloc en un context particular: els estats han de fer front a noves qüestions de seguretat com les crisis humanitàries, canvi climàtic i conflictes actuals. A més, els estats del benestar són posats a prova per les polítiques d'austeritat derivades de la crisi econòmica. Mentrestant, durant els últims 20 anys, la despesa militar de tot el món ha continuat creixent. Bàsicament, es dedica una gran quantitat de

diners a la despesa militar mentre es podria utilitzar per finançar les necessitats humanes i mediambientals, les quals **estan sofrint cruelment de la falta de recursos financers.**

L'objectiu de la campanya és precisament alertar al públic sobre el fet que els seus diners s'utilitzen per a finançar l' indústria militar en comptes de la educació, la salut i la cultura. A més, amb aquesta campanya, **l'IPB té com a objectiu promoure una nova cultura de pau**, on la tensió internacional pugui ser solucionada a través de la diplomàcia i la cooperació en comptes d'utilitzar l'amenaça i la violència. On els estats puguin invertir en recerca mèdica i una economia orientada cap als afers civils en comptes dels militars.

Per a fer això, la campanya GDAM organitza activitats de conscienciació pública per tot el món. Aquestes activitats estan orientades principalment cap als ciutadans i estan fetes per a que siguin conscients de l'impacte de la despesa militar en les seves vides quotidianes. Un ampli ventall d'activitats tenen lloc cada any durant les GDAMS com per exemple marxes al carrer, conferències de premsa i moltes altres. Totes les organitzacions associades estan preparant activitats en el seu país. Cada any es prepara un informe final sobre aquestes accions i un equip de coordinació les divulga tant àmpliament com sigui possible a través de la pàgina web i xarxes socials.

Cut Milex és una campanya de tardor, amb les seves accions principals durant l'**Octubre i Novembre**. Té com a objectiu **introduir el debat sobre la despesa militar als Parlaments**. S'organitzarà entre l'Octubre i el Novembre, coincidint amb el **període de discussió dels pressupostos nacionals** als parlaments. No només es tracta de conscienciar sobre la despesa militar, sinó que també és tracta d'animar als polítics als parlaments per a que duguin a terme accions en contra d'aquesta i reassignin part del pressupost Milex a les necessitats humanes. Cut Milex té una perspectiva global, demanant per una reducció i reassignació de les despeses militars en el màxim nombre de països. Però té també una perspectiva local, ja que els debats pressupostaris anuals de diferents

països tenen estructures específiques i diferents. Per tant, els activistes de cada país han de desenvolupar el seu propi mètode, incloent com organitzar els debats amb parlamentaris i com donar forma als missatges i propostes per a ells. Com que la situació política varia entre els països, i com que existeix una manca d'acords intergovernamentals i tractats per a limitar la despesa militar, l'acció a un nivell nacional és vital

La **Campanya Cut Milex** inclou diversos missatges:

1. Reduir la despesa militar mentre que es redirigeixen els fons a la cooperació en necessitats socials, mediació de conflictes i construcció de la pau.
2. Incrementar la transparència i evitar l'opacitat en les dades oficials d'exportacions i la indústria de defensa.
3. Introduir criteris per tractar la qüestió de la despesa militar als pressupostos anuals d'una manera rigorosa i completa.
4. Assegurar-se que els programes d'armament siguin auditats i controlats per el parlament dels estats.

La idea es **generar un missatge poderós**, per tal de poder tenir un impacte sobre els polítics i aquells que prenen decisions, i atraure una **forta cobertura dels mitjans**. Un handbook amb diferents estratègies de *lobbisme* ja està disponible. Les accions de **Cut Milex 2017** van tenir lloc entre l'octubre i el desembre.

3.5 Com puc involucrar-me amb GCOMS?

Necessitem involucrar encara més ciutadans i organitzacions en un debat robust i obert sobre els resultats contra productius de la despesa militar. Ara més que mai, necessitem nous socis per a que treballin a la Campanya Global sobre la Despesa Militar (GCOMS), i fer dels Dies Globals d'acció en despesa militar (GDAMS) i de la campanya de **CUT Milex** un gran èxit. Per a més informació, **pots visitar la pàgina web GCOMS:** <http://demilitarize.org/>

4. ESTRATÈGIES DE DESENVOLUPAMENT PER A LA CAMPANYA DE GCOMS

Una campanya és una sèrie connectada d'activitats estratègiques i d'accions dutes a terme per aconseguir objectius específics amb la voluntat de produir el canvi.¹⁰¹ No es tracta d'un bloc monolític si no d'un compendi de diverses estratègies, relacionades amb accions de conscienciació pública, lobbisme cap a polítics i altres actors amb poder, campanyes online, cobertura dels mitjans i creació de xarxa (networking). Específicament, aquest capítol pretén aportar consell, idees i inspiració amb l'objectiu de fer campanya per la reducció de la despesa militar en el marc de la GCOMS.

4.1 OBSERVACIONS INICIALS

Abans d'entrar en els detalls sobre com fer campanya en la qüestió de la despesa militar, anem a revisar alguns punts essencials que hauries de tenir en compte a l'hora de construir la teva estratègia de campanya.

4.1.1 La importància del nivell nacional

Mentre moltes companyies militars i de seguretat privades operen internacionalment, i els governs son part d'una xarxa interconnectada d'institucions globals, la realitat és que moltes de les decisions accessibles tenen lloc al nivell nacional i; per tant, aquest és el nivell en el que els activistes del GCOMS necessiten centrar-se.¹⁰² La defensa, els pressupostos militars i les polítiques són dissenyades i votades a nivell nacional; els exèrcits són cossos nacionals; la política d'exportació d'armes continua sent un qüestió dels governs nacionals.¹⁰³ En general, la majoria dels nivells de presa de decisions en les àrees de la seguretat,

101. War Resisters' International, « Handbook for Nonviolent Campaigns », Second Edition, June 2014 http://www.wri-irg.org/sites/default/files/public_files/wri_handbook_2014_inner_AMENDED.compressed.pdf

102. International Peace Bureau, « Whose priorities? A guide for campaigners on military and social spending » 2007, p.17 <<http://www.ipb.org/wp-content/uploads/2007/12/Whose-Priorities.pdf>

103. ENAAT, <http://enaat.org/network>

les forces armades i la defensa estan situats al nivell nacional. A més a més, degut a que la situació política varia entre els països, i degut a la falta d'acords intergovernamentals per limitar la despesa militar, l'acció a nivell nacional és vital.¹⁰⁴ Per això, la creació d'una comunitat d'organitzacions i grups locals suposa una de les prioritats de campanya entre GCOMS. A més, com més gran sigui el nombre en un major nombre de països possible, més capaços serem de tenir un fòrum al nivell internacional. En efecte, l'adopció i l'implementació de diversos tractats per al control d'armes – com la Convenció d'Armes Químiques de 1993, el Tractat de Prohibició de les Mines Antipersona de 1997, la Convenció sobre Bombes de Dispersió de 2008, el Tractat sobre el Comerç d'armes de 2013 i el Tractat sobre la Prohibició d'Armes Nuclears de 2017– no haguessin estat aconseguits sense la mobilització crucial de milers de ciutadans corrents de tot el món.¹⁰⁵

Tot i que la teva campanya es centrarà principalment en la despesa militar del teu país, és tanmateix necessari tenir una perspectiva sobre les tendències globals – i regionals – de la despesa militar. Això permet, en primer lloc, posar la despesa militar del teu país en perspectiva comparada amb la despesa d'altres països. En segon lloc, tant un increment com una reducció de la despesa militar del món pot ser utilitzada com un argument de campanya poderós. En tercer lloc, en un món globalitzat on la seguretat es percep com un assumpte col·lectiu i compartit, i on les transferències legals d'armes no tenen fronteres, les despeses militars nacionals no estan desconnectades de les altres. Aquesta és la raó per la qual GCOMS és una campanya internacional, perquè l'assumpte que està en joc necessita tractar-se mundialment, tant al nivell nacional com al internacional.¹⁰⁶ GCOMS és una campanya global que depèn d'una xarxa de grups de suport de país.

A GDAMS 2017 (*Campanya Global sobre la despesa militar*), al voltant d'un centenar d'accions van ser dutes a terme en 30 països – incloent

104. GDAMS 2017 Final Report

105. International Campaign to Ban Landmines, « The Treaty », ICBL website, <http://www.icbl.org/en-gb/the-treaty.aspx>

106. GCOMS Brochure - <http://demilitarize.org/wp-content/uploads/2017/02/Brochure.pdf>.

algunes de les potències militars globals.¹⁰⁷ Això no està malament, però no és suficient.

4.1.2 La importància del coneixement

Tal i com s'ha explicat a dalt, un dels principals problemes que cal afrontar és la opacitat de la despesa militar en termes de la quantitat destinada així com en termes d'impacte polític i social. Les dades de despesa militar oficials són de difícil accés i no sempre són de confiança, especialment perquè en moltes ocasions les despeses militars són amagades en pressupostos no destinats a la defensa (o directament no apareixen).¹⁰⁸ A més, en molts països, els mitjans de comunicació no cobreixen aquest assumpte, els pressupostos de defensa no són debatuts democràticament i simplement és justificuen en base al que anomenen "la seguretat nacional". Aquesta és la raó per la qual la qüestió de la defensa militar és desconeguda per al públic general. A més, existeix una percepció incorrecta sobre la qüestió de la despesa militar, per la qual no és veu aquesta despesa com a part de la equació social i de desenvolupament,¹⁰⁹ sinó que és bàsicament entesa com quelcom allunyat de les preocupacions diàries dels ciutadans. Tanmateix, els ciutadans nacionals es veuen afectats directament: en molts casos, els pressupostos militars estan suplementats amb fons desviats dels pressupostos no utilitzats de sectors socials, i les activitats de l'exèrcit estan pagades per departaments no militars - com el d'educació, sanitat, energies renovables, la policia o l'ajuda al desenvolupament.¹¹⁰

Per aquesta raó, hauries de realitzar una recerca per a poder reunir la informació creïble que necessitis sobre la política de defensa del teu país i la seva despesa militar (cf. SIPRI data base). Tenir una bona eina

107. « List of GDAMS 2017: Events », GCOMS website, < <http://demilitarize.org/gdams-2017/>

108. SIPRI Report, Dr Sam Perlo-Freeman, « Monitoring military expenditure », 11 January 2017 <https://www.sipri.org/commentary/topical-backgrounder/2017/monitoring-military-expenditure>

109. International Peace Bureau, « Whose priorities? A guide for campaigners on military and social spending » op.cit., p.21

110. id21 Development Research Reporting Service, « Military spending and development », Insights 50, June 2004 <http://www.eldis.org/vfile/upload/1/document/1103/id21%20insights%2050.pdf>

de recerca és un instrument molt poderós perquè és guanya coneixement, i el coneixement és poder. Precisament, l'obtenció d'informació t'ajudarà de diverses maneres:

- **to build your campaign strategy:** having a good knowledge of
 - **Per a construir la teva estratègia de campanya:** tenir un bon coneixement sobre la situació política i militar del teu país et permet identificar, per exemple, els objectius indicats per a poder pressionar-los i et dona arguments poderosos per a conscienciar a la gent, per introduir la qüestió de la despesa militar en els discursos públics i per obrir el debat.
- **Per a tenir una estratègia de lobbisme sòlida:** cal que tinguis una bona comprensió de les institucions que duen a terme les polítiques per a poder saber qui té la capacitat d'influir i de prendre decisions en la despesa militar; sobre quina base; on es prenen aquestes decisions i en base a quins procediments.
- **Per a ser creïble:** per a fer lobbisme i pressionar als representants, així com mobilitzar el públic i atraure l'atenció dels mitjans de comunicació, cal que demostris tenir una visió acurada de la situació actual. Cal que siguis capaç de mostrar qui està afectat, perquè i com, quines són les possibles solucions i què podria passar si no es fa res.

4.1.3 La importància de tenir un ampli repertori d'accions

GCOMD és una campanya d'acció múltiple i com a tal, els activistes han de confiar en un ampli ventall de tàctiques per influenciar les polítiques públiques i mobilitzar la opinió pública. Per exemple, tal i com ja s'ha dit, **GDAMS** i **CutMilex** són dos accions de GCOMS que serveixen per propòsits diferents i que requereixen diferents tipus d'eines d'activisme. Un error comú és centrar-se només en una manera de fer activisme - com per exemple l'ús de les xarxes socials. Tanmateix, la teva campanya serà més efectiva si els teus missatges arriben de maneres diferents que es complementen les unes amb les altres. En altres paraules, la

complementarietat és la clau per a l'èxit: campanyes de suport o divulgació, com per exemple manifestacions o "performance" als carrers, peticions, organitzacions de debats i seminaris, accions digitals i als mitjans de comunicació hauríem d'estar recolzades per accions de lobbisme. És més que necessari desenvolupar una estratègia integral per tal d'aconseguir un canvi en les polítiques i obtenir una reducció de la despesa militar.

4.1.4 Els components principals d'una estratègia de campanya

Podem trobar diversos exemples de campanyes exitoses i podem beneficiar-nos d'informació accessible (llibres, pel·lícules, llocs web) que suggereix una varietat de tàctiques de campanya, explicant com organitzar un esdeveniment públic, com escriure un comunicat de premsa, com fer lobby als que prenen les decisions, com construir una xarxa o una base de membres, com aconseguir fons, etc. Molts d'aquests aspectes es discuteixen a les seccions següents. Aquesta aporta una sèrie de consells curts i preliminars per planejar, estructurar i implementar la teva estratègia de campanya GCOMS.

L'objectiu general de la campanya es refereix al resultat principal a llarg termini que es vol obtenir - **la reducció i reassignació del 10% de la despesa militar a àrees alternatives** com salut, educació, pau, cooperació, desenvolupament sostenible, canvi climàtic. Tanmateix, aquest objectiu principal es divideix en diversos objectius a curt termini - els quals varien entre grups i col·laboradors. Aquests objectius són tan *externs* (fer lobbisme amb èxit als que prenen les decisions, fer publicitat de GCOMS, atraure seguidors, aconseguir cobertura mediàtica) com *interns* (per exemple, aconseguir capital i recursos humans). Els objectius interns i externs són interdependents: sense recursos interns, no pots aconseguir els teus objectius. Com que GCOMS és una campanya internacional, cada col·laborador de campanya hauria de definir els seus propis objectius i mètodes, depenent del context nacional i dels temes. El paper de l'equip de coordinació GCOMS i de IPB és aportar un marc general i donar assistència de diverses maneres.

A través de la construcció de la teva estratègia, hauries de poder **identificar la teva audiència** – és a dir, els diversos actors que necessiten ser influenciats per a poder reduir la despesa militar del teu país – i **elaborar els teus missatges claus**. De fet, tindràs diverses audiències com a objectiu: el públic general, potencials organitzacions col·laboradores, els responsables de la presa de decisions, mitjans de comunicació, periodistes, investigadors en àrees relacionades, científics, economistes, educadors i celebritats. Identificar-los t'ajudarà a canalitzar les teves accions i els teus recursos de forma efectiva.

Arribar a aquestes audiències diverses requereix **elaborar una sèrie de missatges** que siguin persuasius i atractius. Dos tipus de missatge que necessiten ser desenvolupats – el bàsic, el missatge central que dona suport a tota la campanya GCOMS, i les variacions d'aquest missatge, les quals s'adapten a les audiències específiques a les que intentes arribar, convèncer, pressionar i/o influir. És per això que necessites reunir informació per tal de *conèixer* les teves audiències. És essencial aconseguir claredat sobre els que es vol comunicar exactament. Tanmateix, cal saber que moltes campanyes fallen quan els activistes es concentren massa en el *contingut* del missatge i no suficient en els esdeveniments o les accions necessaris per a poder *fer arribar* el missatge!

1. Els governs destinen billons a estructures militars i armes. Alhora que mantenen/augmenten la seva despesa militar, molts països redueixen els pressupostos socials (educació, salut, treball, justícia social i medi ambient); similarmet, als esforços internacionals humanitaris, de construcció de la pau i desenvolupament els manquen els recursos necessaris. Tanmateix, si volem donar a la pau una oportunitat real, cal donar-li uns pressupostos reals. Les prioritats de despesa dels governs no s'adapten a les necessitats de la gent.
2. Aquestes inversions alimenten la inseguretat, els conflictes i la carrera armamentística per tot el món, amenaçant la pau i la seguretat humana.
3. L'augment de la despesa militar afecta a la gent i al medi ambient ja que cada augment de la despesa militar implica una reducció en

algun altre tipus de pressupost com la sanitat, l'educació i el fons per al repte del canvi climàtic.

4. S'ha demostrat que amb una reducció del 10% de la despesa militar del món podríem tractar el canvi climàtic i també aconseguir els objectius de desenvolupament sostenible UN 2013¹¹¹ (fi de la pobresa i la fam, i més).
5. Cada govern hauria de reduir localment la despesa militar per tal de poder finançar les necessitats humanes i mediambientals.

Basades en els teus objectius de GCOMS, les audiències potencials i el missatge, pots començar a determinar la **llista d'accions concretes GCOMS** que pots dur a terme per tal d'aconseguir aquests objectius. Per aconseguir-ho, **sessions de pluja d'idees** podrien ser útils. Es recomana també posar-les en una llista amb ordre cronològic, i desenvolupar un **calendari de campanya** per implementar-les.

GCOMS ja té eslògans que poden ser adaptats i utilitzats per activistes:

- *Invertim en benestar, no en guerra!*
- *El món està sobre-armat, la pau està infra-finançada!*
- *Només amb el 10% de la despesa militar, se salvaria el medi ambient!*
 - *Arma't amb educació, no amb armes!*
 - *Menys armes, més igualtat de gènere!*
- *Menys inversió militar per a salvar el medi ambient*
- *Reduïm la despesa militar per a finançar la cultura!*
- *Reduïm el 10% dels actius militars del món per salvar el planeta!*

4.2 MANERES PER ADVOCAR EN CONTRA DE LA DESPESA MILITAR

Les campanyes han d'utilitzar la persuasió. Tanmateix, l'idea de la desmilitarització no és encara popular (a causa de la por al terrorisme i dels discursos militaristes oficials). Per tant, els activistes de GCOMS han

111. SIPRI, The opportunity cost of world military spending: <https://www.sipri.org/commentary/blog/2016/opportunity-cost-world-military-spending>

d'utilitzar la pedagogia i el pragmatisme per a trobar els arguments per tal d'adaptar el discurs i les tàctiques a cada audiència específica i arribar a un nombre més gran de gent. A continuació trobaràs com desenvolupar aquest arguments per fer de la teva campanya de GCOMS un èxit.

4.2.1 GDAMS: L' ESTRATÈGIA DE CONSCIENCIACIÓ PÚBLICS A TRAVÉS DE LA MOBILITZACIÓ DEL PÚBLIC

L'objectiu principal de la campanya de GCOMS és conscienciar sobre la despesa militar i els efectes terribles que té sobre les necessitats humanes i ambientals. Però, tal i com s'ha explicat abans, no és una tasca fàcil a fer ja que el discurs dels pacifistes no és especialment popular degut a que el terrorisme i la obsessió per la seguretat armada ho són més que la seguretat humana. Aquesta pot ser la tasca més difícil d'aquesta campanya: deconstruir el prejudici persistent sobre com assegurar la seguretat. En altres paraules, assegurarem la seguretat produint més armes o reduint les desigualtats i invertint en cultura i educació? Una bona campanya de conscienciació com GDAMS necessita del desenvolupament d'un missatge clar i concret presentat en una clara línia d'història per una audiència precisa en un temps determinat.¹¹² És també important difondre aquest missatge a gran escala i en diversos mitjans de comunicació, utilitzar les xarxes socials com a mitjà de referència i també no oblidar l' importància de la relació directa i d'organitzar coses directament al carrer per a fer que la gent es conegui. Aquest és l'assumpte central de la nostra campanya: organitzar accions al carrer per a conscienciar! En les pàgines següents mostrem diversos exemples d'accions passades de GDAMS que van ser efectives per aquest objectiu.

Idees basades en accions de GDAMS ja organitzades

- Fer una **Money Poll**: els activistes de GDAMS van dur a terme una *Penny Poll* sota el nom "moveu els diners al benestar social". És una manera d'interactuar amb els vianants i de conscienciar de l'enor-

112. Global Road Safety Partnership, « Elements of a good public awareness campaign : At a glance », <http://legacy.grsroadsafety.org/sites/default/files/PAC%20Elements%20-%20At%20a%20glance-%20ENG.pdf>.

me quantitat de diners públics dedicats a assumptes militars. Per exemple, a Halifax, Canadà, *Nova Scotia Voice of Women for Peace* va organitzar una acció que consistia a preguntar al públic que identifiquessin les seves prioritats com a contribuents. Als vianants se'ls demanava que possessin 25 cèntims en gerres amb diferents etiquetes: art i cultura, medi ambient, salut i educació, exèrcit, pau, dones i nens, per a marcar els seus interessos i prioritats reals.

- Formar part d'una **"campanya selfie"**; aquesta acció té com a objectiu conscienciar sobre el cost-oportunitat de la despesa militar a nivell mundial. Per tant, per al GDAMS 2017, una campanya *selfie* va ser organitzada sota el títol "si tingués 1.68 trillons de dòlars", els quals representen la despesa militar mundial l'any 2016. Els activistes eren convidats a fer-se un selfie i elegir en quina àrea voldrien invertir aquest pressupost si tinguessin la opció.

- **Iniciar peticions online i/o enquestes online:** pots iniciar una enquesta online preguntant a la gent en què volen que s'inverteixin els seus impostos (compra d'armes o escoles, hospitals i altres serveis socials?). També pots iniciar una campanya d'escriptura de cartes per a pressionar als governs per a que duguin a terme reassignacions més grans de les despeses militars. Aquestes van ser dutes a terme durant la GDAMS 2017 per activistes israelites:

- Organitzar **esdeveniments culturals públics** que incloguin música, teatre, art, exhibicions de fotografia o d'altres coses per promoure i donar suport a la teva lluita en contra de la despesa militar (esdeveniments públics com projeccions de pel·lícules, llibres o presentacions d'informes). Per exemple, a Filipines, durant GDAMS 2017, es va organitzar un esdeveniment al carrer amb jovent i estudiants que va culminar amb improvisacions d'artistes alternatius. A Barcelona es va organitzar una xerrada a mans de Colin Archer sobre la qüestió: "*Estats militaritzats. Què podem fer des d'una perspectiva de justícia global?*".
- **Participar en els mitjans de comunicació a través d'editorials d'opinió, entrevistes** (a la televisió, ràdio i premsa escrita) i comunicats de premsa.

- **Ajudar en la traducció de documents GCOMS:** és important traduir les declaracions de GCOMS, notícies, articles i butlletins informatius i adaptar-los a la situació política del teu país! És fonamental, si volem conscienciar a tothom, ser capaços de parlar a tot el món (la qüestió de la llengua és fonamental). Ajuda també creant infografies i escrivint articles en qüestions com la despesa militar, o fent vídeos.
- **Organitzar “performances” al carrer** com exercicis “d’anomena i avergonyeix” (*name and shame*) o el passeig de la vergonya (trucar membres de MIC per exemple), fer cartells, concentracions, *die-in*, marxes, boicots, assentades, bloquejos d’edificis de l’exèrcit. Alguns activistes d’GCOMS han estat molt creatius organitzant esdeveniments com fer volar estels, meditació al carrer, accions de llum nocturnes, plantada d’arbres o accions al mar! Fes un cop d’ull a l’informe de GDAMS 2017 per tenir més exemples i idees: http://demilitarize.org/wp-content/uploads/2017/09/GDAMS_2017_Final_Report.pdf

Acció davant del Parlament d’Atenes, GDAMS, Abril 2017

- **Fes materials de campanya** com camisetes, *flyers*, pamflets, pins, pòsters, enganxines, i vídeos. Fes vídeos que tinguin el desarmament com a tema. Crea **photo opportunities**: mostra la diferència entre el *global milex* (150 globus per exemple) i el que es necessita

per a complir els *SDGs* (Sustainable Development goals) - o alguns d'ells (per exemple 30 globus).¹¹³

- Organitza **campanyes per xarxes socials** (al Twitter, Facebook, Instagram i Thunderclap). Un exemple a Thunderclap del consorci d'ONG dels Estats Units: "*els nostres impostos haurien d'anar als programes que necessitem, no al malbaratament del Pentàgon*". Va arribar a més de 233.000 persones a través de les xarxes socials (2013).

No tinguis por de fer shows ni de ser original! - Exemple de Bèlgi- ca: activistes de *Agir pour la Paix* s'apropaven, vestits de soldats i per zones concorregudes, als vianants que passaven per allà. Els mostraven un catàleg d'armes militars i els demanaven de fer un donatiu a una guardiola... no tothom entenia la broma al moment! (2013).

113. <https://fr.scribd.com/document/98156172/GDAMS-2012-Final-Report>

- Escriu una **declaració**, organitza una **conferència de premsa** per parlar sobre qüestions de la despesa militar i el desarmament. Per a GDAMS 2015, 15 parlamentaris i 32 ONG de Corea del Sud van impulsar l'informe de IPB "*Welfare not warfare*" (benestar no la guerra) i van donar una conferència de premsa davant de l'edifici del Parlament.
- Organitzar **seminaris, tallers, taules rodones i reunions** sobre qüestions relacionades amb la despesa militar i el desarmament i convidar a ponents per parlar sobre qüestions relacionades amb la campanya de GCOMS. Pots intentar treballar amb personalitats d'alt perfil per tal de fer publicitat del teu esdeveniment. Per exemple, com a part del GDAMS 2017:

A **Bangladesh** alguns membres de "Parlamentaris per a la no-prolifерació nuclear i el desarmament" (PNND) van organitzar un seminari on van atendre més de 350 estudiants universitaris i representants d'organitzacions juvenils en un fòrum del desarmament nuclear i del desenvolupament sostenible a la Universitat de Dhaka.

Altres idees per activitats

- **Organitzar un tribunal d'opinió GCOMS**; aquesta és una bona manera de conscienciar sobre la qüestió de la despesa militar, però també per a desenvolupar un nou coneixement i discutir sobre qüestions

de despesa militar, especialment arguments legals que poden ser molt útils per activistes sobre el terreny. Existeixen molts exemples de tribunals d'opinió com per exemple el Tribunal Russell sobre Palestina¹¹⁴ (el qual va ser organitzat en 5 sessions en 5 llocs diferents del món), o més recentment el Tribunal Internacional de Monsanto. Aquest tipus d'activitats presenten molts avantatges. En primer lloc, permet aprendre més sobre aquesta qüestió, especialment sobre arguments legals que pots utilitzar per advocar en contra de la despesa militar. En segon lloc, obre oportunitats per a la cooperació amb la universitat i profunditza sobre aquesta àrea. Finalment, dona importància a aquesta qüestió ja que **convida els mitjans de comunicació per a que cobreixin l'esdeveniment** i que escriguin sobre el judici que se'n fa.

- Organitzar un **concurs artístic** entre estudiants i artistes. Això té un interès doble: en primer lloc, porta aquesta qüestió a una nova audiència: estudiants, professors o artistes, els quals no estan necessàriament involucrats amb la campanya GCOMA però els quals poden descobrir, en aquesta ocasió, com aquesta campanya els concerneix com estudiants (i la qüestió sobre el finançament de l'educació) o com artistes (la qüestió del finançament de la cultura. En segon lloc, ofereix nous materials de campanya com pancartes artístiques, etc.

4.2.2 CUT MILEX; L'ESTRATÈGIA DE LOBBY PER A INFLUIR ALS QUI PRENEN DECISIONS

La Campanya Global sobre la Despesa Militar (GCOMD) en conjunt és una campanya de sensibilització –però el lobbisme és una part d'això. El lobbisme implica donar visions i informació als qui prenen les decisions amb l'objectiu d'influir-los cap a l'acció que vols, això significa posar-se amb contacte amb els que fan les lleis i les polítiques, comunicar desitjos i opinions, desafiar els arguments dels oponents i demostrar que existeix un ampli suport per aquesta qüestió . El document Cut Milex

114. Russell Tribunal on Palestine : <http://www.russelltribunalonpalestine.com/en/>

sobre estratègies de lobbisme (disponible aquí¹¹⁵) dona diversos consells sobre com i a aquí fer lobbisme.

Tingues sempre present que fer lobbisme vol dir tant convèncer com construir aliances amb els que prenen les decisions. De fet, les bones relacions són la base del lobbisme i de la negociació. Una sensibilització efectiva requereix un sentit clar sobre qui són aquestes audiències i de quin accés i punts de pressió disposem per moure'ls. Conèixer qui pot fer-ho implica analitzar les persones interessades, les vies de poder, els objectius claus, i entendre com aquests poden fer-ho possible. Com a mínim podem establir quatre categories de decisors: membres del govern, funcionaris, partits polítics i líders polítics i, finalment, parlamentaris i decisors polítics locals. Hauries d'identificar qui són aquells que tracten amb assumptes relacionats amb la despesa militar com el ministre de defensa i el d'afers exteriors. Tanmateix, no oblidis altres departaments que poden tenir interessos en qüestions militars, als quals poden haver retallat el seu propi pressupost.

Diverses activitats poden ser organitzades per a fer lobbisme tals com jornades de sensibilització, reunions informals amb decisors polítics, taules rodones, tallers, cartes i peticions. Cada activitat té els seus avantatges; seria bo utilitzar-les totes, això t'ajudaria a conscienciar un ventall més ampli de decisors polítics (trobaràs més consells al Annex 3 i 4).

L'objectiu final és animar als decisors polítics perquè ells mateixos s'impliquin en qüestions de despesa militar. La idea és crear un debat democràtic sobre la despesa militar, el qual desafortunadament es troba sovint absent del debat públic.

115. Lobbying strategies: Who to lobby, how to lobby: <http://demilitarize.org/cut-m/>

4.2.3 ESTRATÈGIA DIGITAL: ACTIVISME ONLINE¹¹⁶

Com promoure una altra cultura de la pau amb l'ajuda de les xarxes socials? Com pressionar als governs i als representants polítics per a que inverteixin en cultura, sanitat, educació, atenció social en comptes d'armes, defensa i fronteres?

De fet, les xarxes socials poden ser una eina molt útil per a desafiar als representants polítics en qüestions de despesa militar. La idea és utilitzar Twitter i Facebook per a desafiar directament i públicament a membres de parlaments, ministres o qualsevol altre representant polític o grups en qüestions relacionades amb la despesa militar. Tanmateix, siguem clars: Twitter és la millor opció per a dirigir una campanya de lobbisme a les xarxes socials ja que t'ajuda a qüestionar i preguntar directament als principals implicats mencionant-los juntament amb algunes paraules clau. De fet, Twitter s'ha convertit en un espai molt important de debat polític i atrau molta atenció del públic i dels mitjans de comunicació.

La lògica de la estratègia és molt similar a la estratègia "d'anomenar i avergonyir" (*name and shame*). L'idea és desafiar directament i públicament als teus representants sobre qüestions de despesa militar. Aquesta estratègia té com a objectiu tant crear un sentiment de responsabilitat entre els polítics com il·luminar qüestions relacionades amb la despesa militar. L'idea és "etiquetar" els polítics en un *tweet* i desafiar-los per a que actuïn sobre aquest assumpte. La millor manera de fer això és col·lectivament. De fet, quant més desafii la gent als seus representants polítics, més obligats es veuran a respondre. Així doncs, el que està en joc és la seva imatge pública!

El debat durant el període d'aprovació dels pressupostos és especialment favorable per a fer aquesta acció. De fet, els mitjans de comunicació estan molt atents a l'opinió pública durant aquest període, la qual

116. Social Network Toolkit document: http://demilitarize.org/wp-content/uploads/2017/11/CUTMILEX_SOCIAL_NETW_TOOLKIT.pdf

cosa suposa un avantatge per a la campanya. A més a més, el missatge a de ser curt i clar per a poder tenir impacte en el nombre més gran de gent i animar-los a desafiar els polítics a les xarxes socials.

**REDUCING 10% OF MILITARY ASSETS
WILL HELP SAVING OUR PLANET.
TAKE ACTION!**

Si pots implicar a una personalitat política en aquesta campanya et permetrà arribar a més gent, especialment a aquelles persones que no estan interessades en aquest tipus d'activisme. Per exemple, la campanya GPE (que lluita per l'accés a l'educació) va utilitzar aquest tipus d'estratègia digital i va **demanar a una celebritat que desafiés a ministres de diferents països**. Com que molts d'ells estaven particularment exposats, molts van respondre positivament a la campanya i van mantenir el contacte amb els activistes.

4.2.4 L'ESTRATÈGIA DELS MITJANS DE COMUNICACIÓ

Els mitjans de comunicació són tant un **objectiu** com una **eina** per a sensibilitzar. La sensibilització a través dels mitjans de comunicació és l'ús estratègic dels mitjans per a arribar a un nombre gran de gent amb l'objectiu d'impulsar una política pública o social o influenciar les actituds polítiques en qüestions públiques importants.¹¹⁷ Un activisme efectiu sovint significa fer de la participació dels mitjans de comuni-

117. UNICEF Campaign Toolkit

cació una **prioritat**.¹¹⁸ Tanmateix, amb l'aparició de les xarxes socials les eines comunicatives s'han diversificat. Una estratègia efectiva de comunicació necessita fer una distinció entre aquells mitjans que nosaltres mateixos podem produir (pàgines web, pàgines de Facebook, tweets, pamflets o butlletins informatius) i mitjans produïts per altres (notícies, pàgines web, diaris, ràdio i televisió).¹¹⁹ Els dos seran útils per a poder fer campanya sobre la despesa militar, però les estratègies són diferents.

La participació en els mitjans de comunicació significa portar el nostre missatge a través de mitjans de comunicació que produeixen altres.¹²⁰ Participar en els mitjans de comunicació és una bona manera per a que la teva campanya tingui un gran impacte; també pot ser una eina important per a pressionar als governs per a que parin atenció al nostre missatge, crear conscienciació pública sobre l'impacte de la despesa militar i la necessitat de la seva reducció i publicitar la campanya GCOMS i les seves activitats¹²¹ (veure detalls sobre com organitzar una estratègia als mitjans de comunicació a l'Annex 1).

4.2.5 ESTRATÈGIA DE XARXA: TREBALLAR EN COALICIÓ

Un dels objectius prioritaris de GCOMS es establir una sèrie de xarxes nacionals que es centrin en el tema del "desarmament per al desenvolupament" i crear associacions amb grups i comunitats de diferents països. Treballar junts donarà força a la nostra veu i ens donarà el suport necessari per aconseguir els nostres objectius.¹²² **GCOMS és una via prometedora i innovadora ja que combina drets humans, desenvolupament sostenible, medi ambient amb pau i assumptes de desarmament.** Aquest abast tan gran aporta una finestra d'oportunitats que han de ser totalment explotades per tal de poder reunir gent i

118. WRI handbook for non violent campaign: <https://www.wri-irg.org/en/pubs/NonviolenceHandbook>

119. WRI handbook for non violent campaign: <https://www.wri-irg.org/en/pubs/NonviolenceHandbook>

120. WRI handbook for non violent campaign, op. cit.

121. « Getting coverage: a practical media guide for CMC & ICBL campaigners », ICBL & CMC, 2010, < <http://www.icbl.org/media/699811/CMC-ICBL-Media-Guide.pdf> >

122. Cluster Munition Coalition, « Building a campaign network » <http://www.stopclustermunitions.org/media/330828/Campaign-Toolkit-Chapter-2-Building-a-Campaign-Network-low-res-.pdf>.

organitzacions de diversos horitzons. De fet, el missatge principal de la campanya GCOMS és reduir la despesa militar però sobretot reassignar la despesa militar per a finançar les necessitats humanes i ambientals tal i com ha estat definit per els *Objectius de desenvolupament sostenible 2030* fer per Nacions Unides.

PER QUÈ CREAR PONTS?

Les coalicions és fan al voltant d'un interès comú amb la voluntat de crear una connectivitat estratègica creant links i confiança entre diferents parts interessades. Per tant, crear una xarxa formada per diverses persones, grups i/o organitzacions de diferents àmbits, diferents llocs (ciutats, regions, països) i diferents sectors és un actiu per a donar força a la veu, unir recursos, augmentar l'abast i demostrar un suport ampli dels teus objectius per tal d'aconseguir un objectiu comú. Per tal d'aconseguir un canvi cal anar als carrers de tot el món i, per fer-ho, necessitem ser molts, tenir suports a cada país i a cada fòrum internacional. D'això és tracta la coalició.

Una coalició pot ser creada localment, nacionalment o internacionalment i també pot ser una coalició per al curt o llarg termini amb més o menys estructures formals. De fet, no hi ha normes generals però alguns elements i/o consells haurien de ser considerats.

AMB QUI COL-LABORAR?

Tal i com es senyala a baix, el gran abast de GCOMS permet interactuar a diverses comunitats d'activistes i treballar conjuntament. Abans de fer una coalició, tanmateix, seria útil considerar tant els objectius als que vols influenciar com les teves pròpies forces i debilitats, ja que això t'ajudarà a identificar gent i grups que et poden ajudar. En segon lloc, hauries d'identificar individus i organitzacions que ja tenen reputació per treballar en un assumpte similar (**fes un cop d'ull als nostres socis existents a la pàgina web de GCOMS**). Si no, pots investigar qui està parlant sobre aquest assumpte als mitjans de comunicació (a

través de xarxes socials, com el Twitter), a l'acadèmia o en fòrums de política. Una última consideració, recorda que val la pena dedicar una mica de temps a examinar el rerefons de les organitzacions amb les que vols treballar - o aquelles que se't assemblen - per estar segur de que la teva integritat no està en risc.

- **Organitzacions:** podrien incloure qualsevol organització que treballi qüestions de despesa militar i desarmament o àrees temàtiques de Drets Humans, Justícia social, medi ambient, pau i seguretat, comerç/ tràfic d'armes, assumptes nuclears civils i militars, drets de les dones i dels nens, qüestions de conflictes/ post-conflictes. Considera també treballar amb plataformes religioses, sindicats, organitzacions juvenils, universitats, think tanks o centres de recerca.
- **Individus:** Cada veu importa. Els individus poder ser membres de la xarxa; poden ser voluntaris (lo qual implica un cert nivell d'inversió) però també ciutadans mobilitzats (els quals componen la teva base de suport i col·laboren, però no sempre com a membres) aportant suport addicional a la causa, participant en les teves accions de campanya o difonent els teus missatges a les xarxes socials.
- Pensa també en **altres persones i entitats** amb les qui vols o necessites col·laborar com per exemple mitjans de comunicació, periodistes, politòlegs, economistes, partits polítics, funcionaris, sindicats, educadors, celebritats. En un nivell més oficial pots entrar en diàleg amb parlamentaris, governants/diplomàtics, agències internacionals o de Nacions Unides i (ex) militars.

A l'Annex 2 trobaràs una llista de claus per fer que la teva xarxa sigui un èxit.

ANNEXOS

Annex 1: COM CONSTRUIR LA TEVA ESTRATÈGIA COMUNICATIVA

→ Tria el mitjà adequat

Per tenir una estratègia de comunicació efectiva amb la campanya GCOMS, és important conèixer com funciona el terreny de la comunicació al teu país. Quins són els mitjans de comunicació o diaris de més influència? Quins són els interessos de les diferents editorials? Quins d'aquests mitjans són punts d'influència importants per a la presa de decisions polítiques?¹²³ No obstant, els mitjans de comunicació més grans no són sempre els més importants; hi ha una concepció errònia de que només els mitjans nacionals contenen, però els mitjans locals i regionals també són importants, ja que el que passa a les comunitats veïnals afecta directament a la vida de les persones. Aquests canals més propers, tendeixen a ser llegits o escoltats amb més atenció i tendeixen a afectar més a la manera de pensar de les persones, més que el contingut dels mitjans nacionals.¹²⁴ En aquest mateix sentit, els líders polítics es podrien veure més afectats pel contingut dels mitjans locals que el contingut dels mitjans nacionals a l'hora de prendre decisions. Per últim, no t'oblidis dels mitjans de comunicació alternatius, ètics i juvenils, que podrien ajudar a assolir el públic que vols que s'adhereixi a la campanya GCOMS,¹²⁵ i que és probable que hi estigui interessat.

123. CMC Toolkit Campaign ; CAAT website

124. « CAAT Media Guide » : <https://www.caat.org.uk/get-involved/how-tos/caat-local-media-guide.pdf>

125. The Praxis project, « Planning for Media advocacy », p.4, http://www.unnaturalcauses.org/assets/uploads/file/UC_MediaAdvocacy.pdf

TIPS

- Try to contact journalists with personal emails / calls (press releases rarely generate media coverage; it's the personal contact that works best)
- Provide your contact with background materials about military spending/ disarmament issues, key arguments, visual material, statistics and other useful documents.
- Identify key moments that could generate media interest for your local/national context and send pitches to journalists about these events in advance.

Font: ICANW

→ Crea una llista de contactes i mantingues les relacions

Troba els noms i les dades de contacte dels diaris, revistes, blogs, televisions i programes de ràdio per completar la teva llista de mitjans. Identifica un número de periodistes que escriuen o difonen notícies sobre desarmament, qüestions socials i humanitàries, polítiques internacionals o nacionals, defensa, seguretat i relacions exteriors i intenta construir relacions amb ells (normalment trobaràs el correu electrònic dels periodistes a les pàgines web on consultis les publicacions o canals pels quals treballen).

Recorda que els periodistes et necessiten més del que tu els necessites a ells, i que aquesta bona relació amb alguns d'ells val més que mil comunicats de premsa.¹²⁶ També pots construir relacions amb escriptors, fotògrafs, artistes, *bloggers* i gent d'alt nivell que tingui visibilitat i pugui atreure l'atenció del teu missatge de campanya i les teves accions.¹²⁷

→ **Crea el teu propi contingut.** Sigues font de periodistes, et convertiràs en un expert en Milèx per als mitjans de comunicació.

→ **Quan has de contactar amb els mitjans?**¹²⁸

Aquí tens alguns exemples de quan els mitjans podrien estar interessats en publicar alguna notícia sobre GCOMS amb la teva col·laboració:

126. WRI Handbook

127. CMC Toolkit

128. « Getting coverage: A practical media guide for CMC & ICBL campaigners », <http://www.icbl.org/media/699811/CMC-ICBL-Media-Guide.pdf>

- Mira quan es publica l'anàlisi anual sobre despesa militar del SIPRI (generalment a l'Abril), o altres informes o estadístiques rellevants a nivell nacional - als mitjans els hi agraden les dades sorprenents;
- Busca conferències internacionals, regionals o nacionals en les quals podries participar, o esdeveniments locals - a un esdeveniment per a la recaptació, una cerimònia religiosa, un debat públic o una protesta ciutadana;
- En el desenvolupament de les polítiques militars i de defensa del teu govern ;
- Un pla d'acció/ esdeveniment de la teva organització. Convida a polítics a participar en dies globals d'acció, per exemple. També per ajudar a involucrar-los, la presència dels mitjans pot animar-los a parlar positivament d'aquesta causa;
- Cada commemoració pot ser un bon moment per contactar amb els mitjans; com per exemple: El dia internacional de la Pau (21 Setembre); El dia internacional dels Drets Humans (10 Desembre); el dia Internacional per a l'Eliminació total de l'armament nuclear (26 Setembre), El dia mundial de la justícia social (20 Febrer); El dia internacional per a la prevenció de l'explotació del medi ambient a la guerra i els conflictes armats (6 de Novembre); Dia Internacional de la no-violència (2 Octubre); Dia mundial de les persones refugiades (20 Juny) o altres dates com el dia de la infància, el dia de la dona o el dia de la terra. És útil preparar un calendari amb una panoràmica general de totes les dates importants.
- Durant el període de votació dels pressupostos també és un bon moment per encendre el debat sobre la despesa militar als mitjans de comunicació, remarcant en quines partides podria redistribuir-se la despesa militar com educació, cultura, salut i medi ambient, per anomenar-ne unes quantes. Concretament en aquestes èpoques d'austeritat en les que la gent i els mitjans són particularment sensibles a aquest tipus de problemàtiques.
- Notícies d'última hora: Quan una nova història (com una prova d'activistes) tot just està començant a tenir atenció del públic o està incrementant la indignació, pot ser útil portar la qüestió de la despesa militar als mitjans.

Per esdeveniments petits que no tenen impacte nacional, pots tenir cobertura en mitjans petits com ràdios locals o diaris.

→ Creant notícies

Quines eines utilitzar?¹²⁹

TIPUS	CONTINGUT	PUNTS CLAU
RECORDATORI ALS MITJANS	Aquesta és una alerta curta enviada als mitjans per invitar-los a assistir a un esdeveniment pròxim.	<p>El recordatori als mitjans és un anunci curt que ha d'incloure què és l'esdeveniment, qui hi està involucrat i estarà disponible per fer entrevistes (experts, personalitats), quan i a on es durà a terme, per què aquest esdeveniment és interessant per als mitjans, o quina relació hi ha entre les notícies i l'esdeveniment així com la informació de contacte.</p> <p>El recordatori als mitjans és enviat entre una setmana i tres dies abans de l'esdeveniment, i un altre cop el dia abans com a recordatori.</p> <p>És recomanable enganxar generalment el text d'avís o el comunicat directament en un e-mail (amb altres links rellevants) més adjuntar arxius per tal d'evitar que el teu mail sigui bloquejat per la carpeta de SPAM.</p>
COMUNICAT DE PREMSA	Aquesta és una explicació emesa per als mitjans, amb alguna informació rellevant sobre alguna important notícia d'última hora.	Els titulars són molt importants. Un comunicat de premsa han de ser limitats a una pàgina i la informació bàsica ha de ser introduïda al primer paràgraf. També s'ha d'incloure un missatge d'algun membre de la campanya per si els periodistes no tenen temps de fer alguna entrevista. Els comunicats de premsa s'han d'enviar a la premsa al matí.

129.CMC/ICBL

TIPUS	CONTINGUT	PUNTS CLAU
ENTREVISTA		Habitualment, les entrevistes són utilitzades per als periodistes per imprimir informació i entendre la problemàtica, o per a completar o legitimar la història que volen explicar. Abans d'acceptar una entrevista, assegura't de la seva posició respecte a la despesa militar, la mirada de l'article, així com la manera com es gravarà (en directe/en diferit). Per tal de fer una entrevista exitosa, prepara per prèviament els teus missatges clau, intenta construir ponts (relacionant les teves respostes a les preguntes dels periodistes amb el que tu vols dir realment), no utilitzis paraules negatives i utilitza un llenguatge senzill, dona alguns exemples i fets destacats.
CONFERÈNCIA DE PREMSA	Una conferència de premsa és una presentació voluntària d'informació sobre notícies d'interès periodístic per als mitjans	L'avantatge d'una conferència de premsa és que tu decideixes quina informació es presenta, com i per qui. D'aquesta manera, aconsegueixes una bona difusió mediàtica i mostres la força del teu grup. Per aconseguir aquests objectius, aquests han d'estar organitzats estratègicament. També, hauries de para atenció per presentar de manera clara una raó per organitzar-la (com per exemple notícies que encara no han tingut cobertura mediàtica o un nou assumpte important). Decideix quin missatge vols difondre a través dels mitjans de comunicació. Fixa una data i moment de la conferència tenint en compte els terminis dels reporters i les potencials notícies que, ja programades, poden competir-hi. Si no estàs segur d'atraure als mitjans o no tens notícies solides per als periodistes, evita una conferència i busca altres esdeveniments de premsa en els que puguis intervenir.
CARTA A L'EDITOR, EDITORIAL D'OPINIÓ	És una opinió escrita sobre un assumpte actual rellevant.	Els diaris i blogs accepten editorials d'opinió de personalitats públiques o experts per tal de conscienciar l'opinió pública sobre assumptes rellevants. De fet, els representants polítics paren especial atenció a aquelles cartes i editorials d'opinió publicats als diaris o blogs. Pot ser una bona manera d'influir tant als polítics com a l'opinió pública sobre l'assumpte de la despesa militar.

Fonts:

ICAN : Nuclear Ban Treaty Negotiation Handbook, <http://www.icanw.org/wp-content/uploads/2017/03/Handbook.pdf>

Jesse Firemong (Greenpeace), "Getting Media for your Campaign or Grassroots Action", September 22, 2017, <http://www.greenpeace.org/canada/en/blog/Blogentry/getting-media-for-your-campaign-or-grassroots/blog/60294/>

The Praxis project, « Planning for Media advocacy », p.4, http://www.unnaturalcauses.org/assets/uploads/file/UC_MediaAdvocacy.pdf

WORC, *How to hold a press conference*, <http://www.worc.org/media/Hold-a-Press-Conference1.pdf>

Annex 2: COM CONSTRUIR UNA CAMPANYA DE SENSIBILITZACIÓ

- Estableix els principis bàsics que la teva coalició recolzarà. Mantingues-ho simple i limita-ho a 1-3 punts.
- Escriu una carta de coalició simple, poderosa i curta i firma-la amb la teva organització.
- Aconsegueix firmants ! (aquest pas tarda generalment entre 2 dies fins a 2 setmanes), Fet una llista de totes les possibles organitzacions que estarien interessades en formar. Utilitza els teus contactes professionals i cercadors d'internet per buscar organitzacions que treballin en assumptes similars.
- Contacta la persona important que pren les decisions dins de cada organització. Explica'ls la l'assumpte i demana que firmin. És el teu deure fer seguiments ! Intenta enviar mails i ajuda't de les trucades telefòniques per seguiments crucials.
- Intenta apropar-te a les organitzacions grans amb temps. Les grans organitzacions segurament tinguin una burocràcia que realenteixi les decisions. Una gran organització també demanarà petits canvis als teus principis ; tindràs que considerar aquestes demandes cas per cas.
- Un cop aconsegueixis que una organització firmi, demana a aquesta organització a qui més hauries de contactar. Demana si seria possible obtenir mails de presentació.
- Demana a tots els firmants que t'ajudin a fer circular un mail a altres possibles signants.
- Publica el teu comunicat de premsa, els teus principis rectoris o una carta, i fes una llista de tots els que participen en la coalició en una pàgina web.
- Digues a la gent com es poden unir a la coalició. Afegeix nous signataris a mesura que rebis notícies seves.
- Crea una llista de mail de tots els integrants de la coalició per intercanviar notícies i actualitzacions.

Fonts: Electronic Frontier Foundation, *Basic Steps and Tips to Building a Coalition*, https://www.eff.org/files/filenode/basic_tips_building_coalition_fnl.pdf

Annex 3: EXEMPLE D'UNA CARTA PER ENVIAR ALS PARLAMENTARIS

Estimat senyor/senyora

En aquest període de negociacions pressupostàries i votacions, m'agradaria portar la teva atenció cap a la nostra despesa militar i de defensa. Segons dades del SIPRI, la despesa militar ha augmentat de manera estable ens els últims anys; al 2001 la despesa militar mundial va augmentar fins als 1.088 bilions de de dòlars.

A (nom del país), les despeses militars han arribat fins als (quantitat) durant (any), lo qual ha suposat un augment del (quantitat). Estem preocupats pel nivell d'augment de la despesa militar del nostre país. De fet, l'augment de la despesa militar té com a resultat més armament, més beneficis per a l'indústria armamentista, més *lobbisme* al nostre govern, un augment del comerç d'armes arreu del món i a les regions en conflicte - amb totes les seves conseqüències sobre els drets humans. A més, s'ha demostrat que la despesa militar és ineficaç per crear llocs de treball (a diferència d'altres inversions domèstiques com l'educació, la sanitat o el canvi climàtic). No només això: totes les despeses dedicades a l'exèrcit no s'utilitzen per a les necessitats humanes i socials com sanitat, educació o creació de llocs de treball. Volem escoles, hospitals, centres culturals, no vaixells, bombes ni armes! Volem un estat del benestar no un estat de guerra.

Per totes aquestes raons, li demanen respectuosament que tingui en compte aquests assumptes durant la votació pressupostària i que tinguis en ment que és possible i necessari:

- Reduir la despesa militar mentre es reconduïxen els seus fons a les necessitats socials, la cooperació, la mediació en conflictes i la construcció de la pau.
- Augmentar la transparència i evitar la opacitat en les dades oficials sobre la indústria militar i armamentista, com també sobre les exportacions i importacions d'armes.
- Introduir criteris per a tractar la despesa militar en el nostre pressupost nacional d'una manera rigorosa i completa.
- Assegurar-se que els programes armamentístics siguin auditats i controlats pel parlament.

Volem que (nom del país) sigui líder en la pau, el desenvolupament sostenible, de la seguretat humana i comú al món, no un líder en la guerra.

Li demanem que accepti, Senyor/senyora..., la nostra expressió de la més alta consideració.

Esperem la seva resposta.

GCOMS
Global Campaign on
Military Spending

**CENTRE DELÀS
D'ESTUDIS
PER LA PAU**

IPB
International
Peace Bureau

Amb el suport de:

